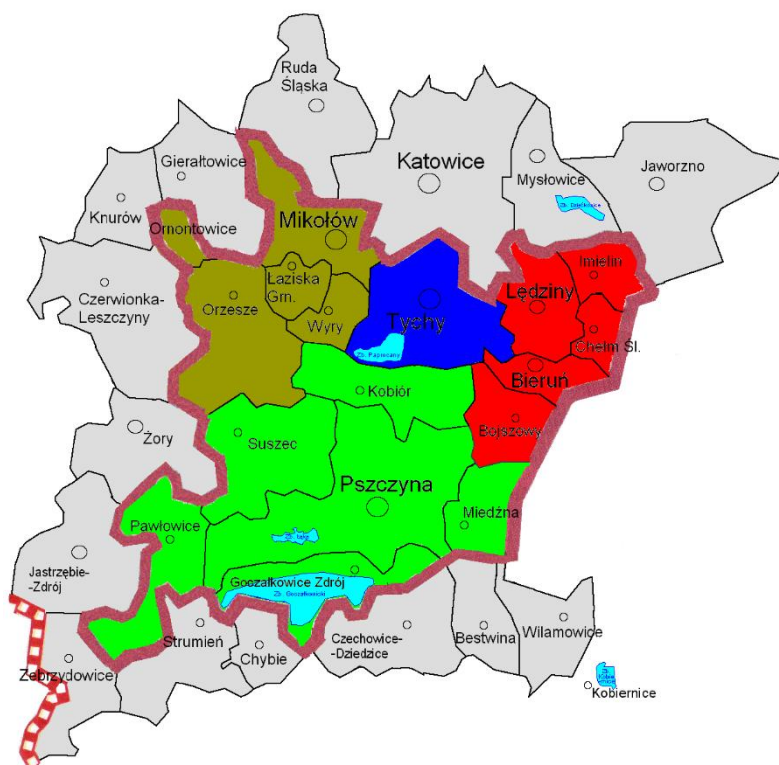

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Tychach**

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU
TYSKIEGO GRODZKIEGO
w 2024 roku**

**Obszar i ilość obiektów nadzorowany przez PSSE w Tychach
- dane z druków statystycznych**

Dane	Powiat				Razem Powiaty
	Tychy	Bieruńsko-Lędziński	Mikołowski	Pszczyński	
Obszar	81,81 km²	158,14 km²	232,84 km²	471,42 km²	944,21 km²
Liczba obiektów nadzorowanych	2974	1133	1957	2357	8421
Liczba ludności	122045	59443	100002	110777	392 267

Spis treści:

1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE TYSKIM GRODZKIM	4
2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ	10
3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO	23
4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY	36
5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH	39
6. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	42
7. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	46
8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA	49

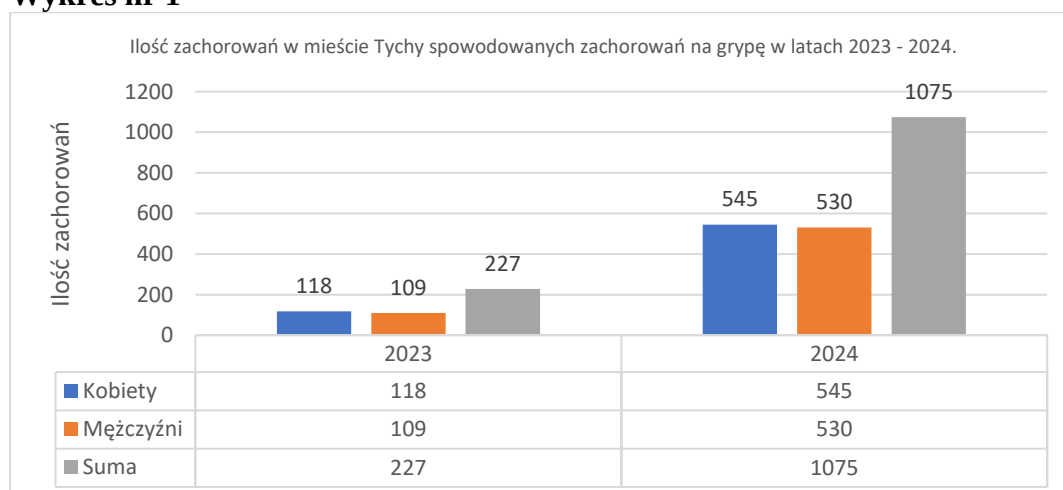
1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W MIEŚCIE TYCHY

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych

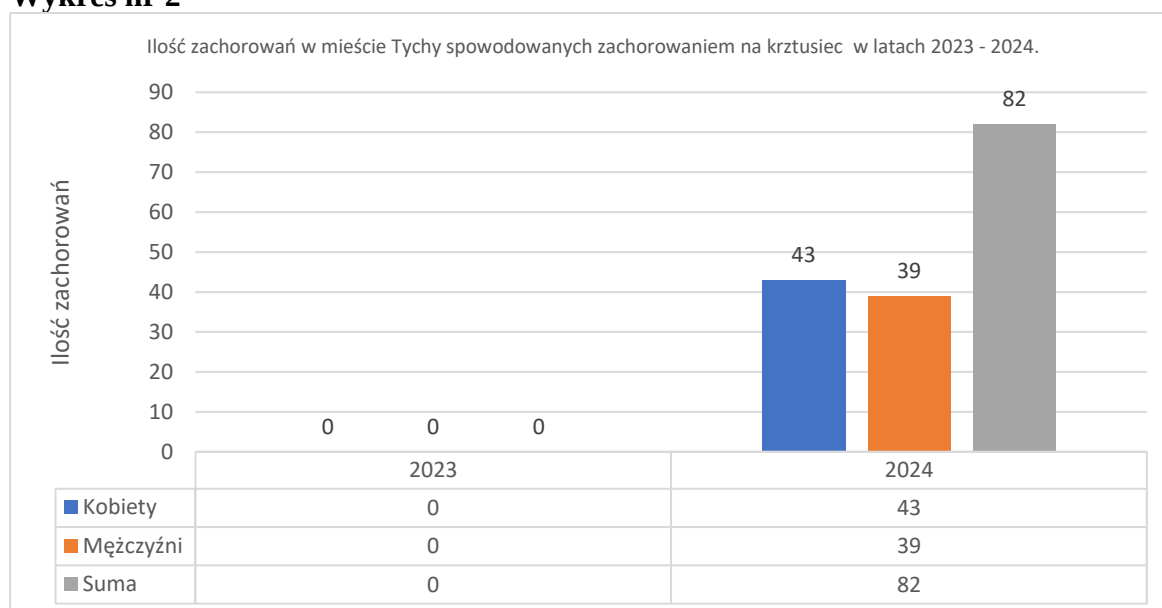
W 2024 r. wykazano w meldunkach epidemiologicznych 4104 chorób zakaźnych, co stanowiło 29,2% ogólnej liczby wykazanych chorób zakaźnych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach z powiatów objętych nadzorem. W porównaniu do 2023 r. o 6,2 % spadła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych. W sposób ciągły monitorowane były zgłoszenia zakażeń oraz podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne. W każdym przypadku wymagającym wdrożenia działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej lub obowiązku monitorowania jej przebiegu, przeprowadzano wywiady epidemiologiczne oraz obejmowano nadzorem epidemiologicznym osoby z bliskiego otoczenia z chorym.

W 2024 r. zanotowano duży wzrost zachorowań na grypę i krztusiec. Wykazano 1075 zachorowania na grypę (wykres nr 1), co stanowiło 24,6% wszystkich zarejestrowanych chorób w mieście Tychy (zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 3363). W przypadku zachorowań na krztusica (wykres nr 2) odnotowano 82 zachorowania (w 2023 r. było 0 zgłoszeń).

Wykres nr 1

Wykres nr 2

Choroby dające objawy ze strony układu pokarmowego w 2024 r. stanowiły 14% wszystkich wykazanych chorób z miasta Tychy, wśród nich można wyróżnić między innymi: 11 zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami *Salmonella*, 86 bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez *Clostridium difficile*, 66 wirusowych zakażeń jelitowych wywołanych przez rotawirusy oraz 32 innych określonych (w tym spowodowanych adenowirusami), 363 biegunek i zapaleń żołądkowo-jelitowych BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w tym 94 u dzieci do lat 2). Choroby szerzące się drogą bezpośredniego kontaktu z chorym stanowiły 18,5% wszystkich wykazanych chorób z miasta Tychy, w tym wykazano 157 płonic, 597 osp wietrznych oraz 6 zakażeń wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae*.

Na uwagę zasługują wirusowe zapalenia wątroby szerzące się przez naruszenie ciągłości tkanek min. błon śluzowych lub skóry, kontakt z krwią nosiciela lub osoby chorej. Stwierdzono 9 nowych zachorowań wywołanych wirusem zapalenia wątroby typu B oraz 6 wywołanych wirusem zapalenia wątroby typu C, zarejestrowano 32 nowych nosicieli antygenu HBs i 47 nosicieli HCV. Ponadto wystąpiły 139 zachorowania na boreliozę, 2 zachorowania na lambliozę, 2 na listeriozę, 2 zespoły wstrząsu toksycznego wywołany *Streptococcus pyogenes*, 1 zachorowanie na chorobę meningokokową inwazyjną.

Z badań bakteriologicznych w kierunku pałeczek *Salmonella* i *Shigella* prób pobranych od osób chorych, ozdrowieńców po przebytej chorobie, osób ze styczności z chorym wykryto 6 nowych nosicieli.

W mieście Tychy w 2024 r. zarejestrowano 6 ognisk zakażeń epidemicznych (4 ogniska zakażeń szpitalne i 2 pozaszpitalne). W każdym przypadku wdrożono działania przeciwepidemiczne. Przyczyną wystąpienia 3 ognisk epidemicznych był wirus SARS-CoV-2 (w zakładach opieki zdrowotnej). Poza ogniskami COVID-19 w powiecie wystąpiło 2 ogniska o innej etiologii, w tym: 1 ognisko epidemiczne wywołane przez Rotawirus, stwierdzone wśród dzieci uczęszczających do przedszkola, 1 ognisko wywołane przez czynnik nieokreślony również wśród dzieci uczęszczających do przedszkola.

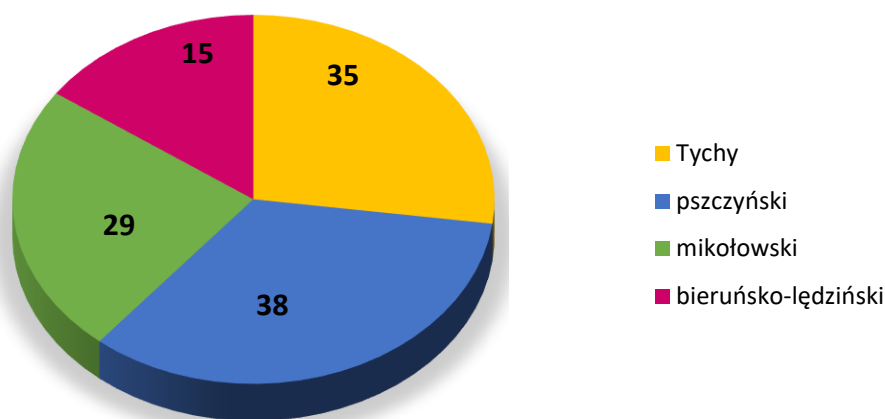
Odnotowano znaczny spadek zachorowań na Covid-19. W 2024 r. w mieście Tychy zarejestrowano 939 zachorowań potwierdzonych szybkim testem antygenowym. W 2023 r. było 1862 zachorowań.

Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

W mieście Tychy obowiązkowe szczepienia ochronne wykonywane były w 35 punktach szczepień (wykres nr 3). W przypadku osób do 20 roku życia program obowiązkowych szczepień ochronnych obejmował 24001 osób.

Wykres nr 3

Ilość punktów szczepień w poszczególnych powiatach w 2024 roku

W 2024 r. zmieniono formę sprawozdawczości z wykazu „osób uchylających się” na „Raport o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych”. Na dzień 31.12.2024 r. w wyżej wymienionym raporcie zarejestrowano 2028 osób, z tego w mieście Tychy - 909, co stanowi 3,79% osób podlegających szczepieniom w powiecie.

W 2024 r. zarejestrowano 30 niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym 15 na terenie miasta Tychy. Zakwalifikowano 13 odczynów jako łagodne, a 2 jako poważne. (wykres nr 4).

Wykres nr 4

W ramach nadzoru nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych oraz dokumentacją szczepień prowadzono szereg działań, między innymi:

- przeprowadzono kontrole zakładów leczniczych w zakresie realizacji szczepień ochronnych, w tym: nadzoru nad dystrybucją i przechowywaniem preparatów szczepionkowych, postępowania na wypadek utylizacji preparatów szczepionkowych, postępowania z preparatami z krótką datą ważności, działań podejmowanych przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej wobec osób, u których nie są realizowane szczepienia ochronne z przyczyn niemedycznych;
- udzielano poradnictwa w zakresie obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych;
- prowadzono nadzór nad poprawnością i terminowością sprawozdawczości z realizacji szczepień ochronnych, w tym racjonalnego gospodarowania preparatami szczepionkowymi, właściwą dokumentacją wykonanych szczepień ochronnych obowiązkowych jak i zalecanych;
- nadzorowano terminową zgłaszalność niepożądanych odczynów poszczepiennych;
- podejmowano i kontynuowano działania w zakresie egzekucji administracyjnej wobec opiekunów prawnych dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym;
- kontynuowano dystrybucję preparatów szczepionkowych w ramach powszechnego programu szczepień przeciwko HPV;
- rozpoczęto dystrybucję preparatów szczepionkowych przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi w ramach szczepień zalecanych dla kobiet ciężarnych;
- w ramach poprawy realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach wystosował 2357 pism do opiekunów prawnych z przypomnieniem o realizacji powyższego obowiązku.

Ocena podmiotów leczniczych

Sekcja Epidemiologii wg stanu na dzień 31.12.2024 r. obejmowała nadzorem 839 podmioty lecznicze, z czego w mieście Tychy -352, co stanowi 41,95% ogólnej liczby nadzorowanych podmiotów (wykres 5). W grupie nadzorowanych podmiotów leczniczych są podmioty realizujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne –7, ambulatoryjne świadczenia zdrowotne –159 oraz praktyki zawodowe lekarzy, dentystów i pielęgniarek –186 (tabela 1). Stacjonarne i całodobowe świadczenia medyczne w mieście Tychy realizowane były przez 6 szpitali, w tym 3 szpitale jednodniowe oraz 1 zakład realizujący inne całodobowe świadczenia zdrowotne.

Wykres nr 5

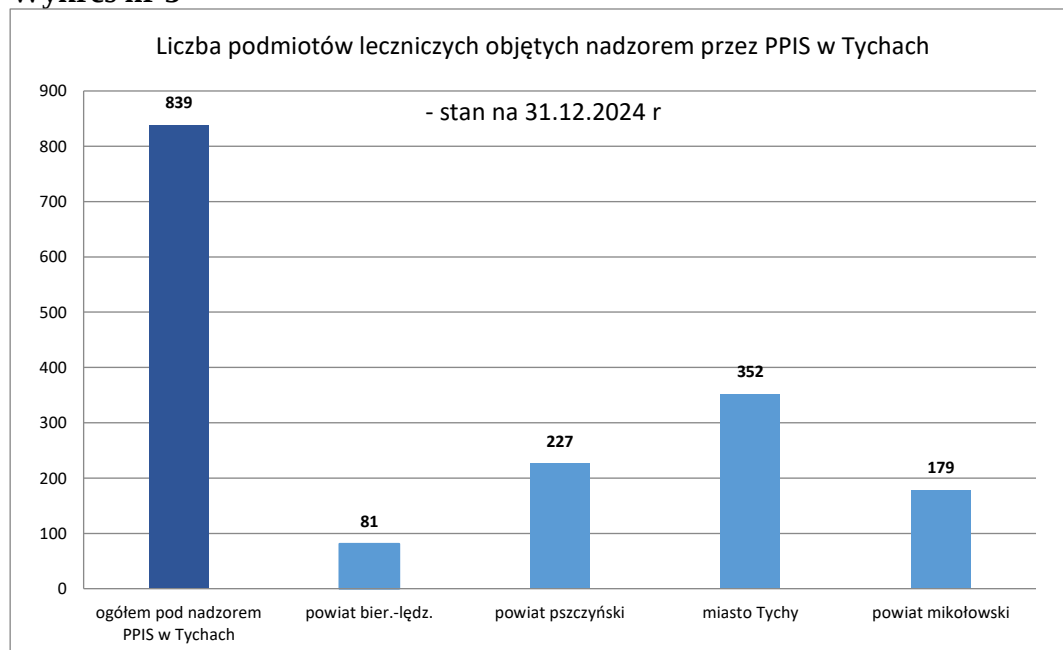

Tabela nr 1

Lp.	Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w Mieście Tychy w 2024 r. będących pod nadzorem PPIS w Tychach	ilość
1	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (szpitale, zakłady rehabilitacji leczniczej, inne)	7
2	ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	159
3	praktyki zawodowe (lekarzy, dentystów, pielęgniarek)	186
4	Ogółem	352

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 130 kontroli, w tym 117 kontroli planowych, 13 ponadplanowych. W przeprowadzonych kontrolach planowanych podmiotów wykonujących działalność leczniczą dokonano oceny procedur w zakresie prawidłowości doboru i stosowania środków dezynfekcyjnych a także procedur sterylizacyjnych z uwzględnieniem przyjętych rozwiązań zaopatrzenia w materiały sterylne. Poddano również ocenie postępowanie z odpadami medycznymi – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz.U.2017 poz. 1975).

Kontrole ponadplanowe dotyczyły m. in. oceny realizacji szczepień ochronnych w tym zgodności wykonywania szczepień ze schematem określonym w przepisach prawa, podejrzenia występowania insektów w lokalach mieszkalnych, rekontroli wykonania nakazu decyzji administracyjnej, oceny stosowania procedur zapobiegających zakażeniom w zakładach leczniczych, podejrzeniem wystąpienia ogniska epidemicznego wywołanego przez *Klebsiella pneumoniae* KPC, kontroli instruktażowej punktu szczepień.

Trzy kontrole wykazały nieprawidłowości w zakresie: niestosowania środków dezynfekujących w sposób zgodny z zaleceniami na etykiecie i ulotce informacyjnej, brak wdrożenia i nadzoru nad procedurami dotyczącymi postępowania z wyrobami medycznymi wielokrotnego użycia, brak prowadzenia dokumentacji realizacji działań potwierdzających wdrożenie procedur procesów sterylizacji oraz postępowania z odpadami medycznymi. Sprzęt i urządzenia o powierzchni uniemożliwiającej skuteczne mycie i dezynfekcję.

Wydano ogółem 6 decyzji administracyjnych w tym 2 nakazujące usunięcie nieprawidłowości w zakładach leczniczych, 1 umarzającą postępowanie administracyjne oraz 3 decyzje płatnicze.

W 2024 r. rozpatrzono 6 wniosków, 3 z nich dotyczyły uciążliwości dla ludzi w związku z występowaniem insektów (pluskiew) w lokalach mieszkalnych, 1 dotyczył podejrzenia nieprzestrzegania procedur przeciwepidemicznych, 1 dotyczył podejrzenia braku szczepionek w przychodni. Wnioski zaklasyfikowano jako niezasadne.

Laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach, zgłaszały biologiczne czynniki chorobotwórcze, które podlegały analizie i rejestracji. W każdym uzasadnionym przypadku wdrażano działania przeciwepidemiczne.

W 2024 r. zarejestrowano ogółem 909 dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych:

- 310 zgłoszeń dotyczyło mieszkańców Miasta Tychy, co stanowiło 34% wszystkich zgłoszeń;
- 123 zgłoszenia dotyczyły mieszkańców powiatu mikołowskiego, co stanowiło 14% wszystkich zgłoszeń;
- 97 zgłoszeń dotyczyło mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzińskiego, co stanowiło 11% wszystkich zgłoszeń;
- 108 zgłoszeń dotyczyło mieszkańców powiatu pszczyńskiego, co stanowiło 12% wszystkich zgłoszeń;
- 253 zgłoszenia dotyczyły osób mieszkających poza terenem nadzorowanym przez PPIS w Tychach, co stanowiło 28% wszystkich zgłoszeń;
- 18 zgłoszeń dotyczyło osób. W stosunku do których nie było określonego miejsca ich zamieszkania, co stanowiło 2% wszystkich zgłoszeń.

W analizowanym okresie największy procent dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych stanowiły: *Clostridioides difficile* (25,19%), *Klebsiella pneumoniae* (14,19%), pałeczki *Salmonella* (13,42%). (Tabela nr 2, Wykres nr 6).

Tabela nr 2

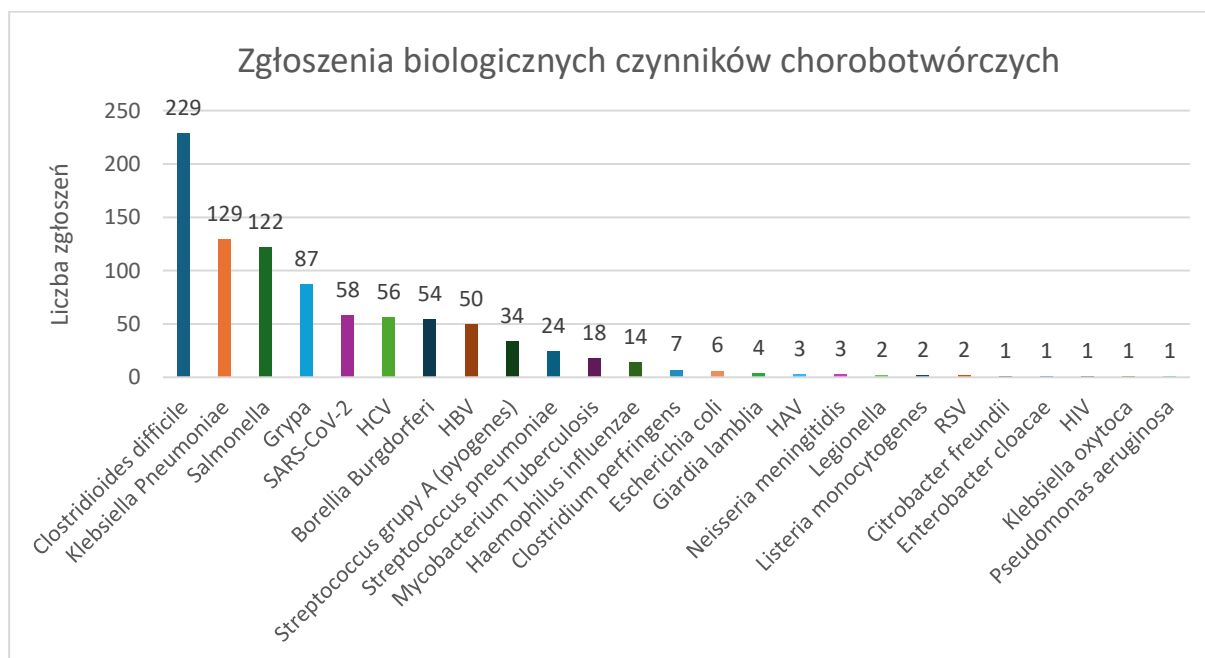
Biologiczne czynniki chorobotwórcze zgłoszone w 2024 r. przez laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach.

Biologiczny czynnik chorobotwórczy	Liczba zgłoszeń	% wszystkich zgłoszeń
<i>Clostridioides difficile</i>	229	25,19%
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	129	14,19%
<i>Salmonella</i>	122	13,42%
Grypa	87	9,57%
SARS-CoV-2	58	6,38%
HCV	56	6,16%
<i>Borellia Burgdorferi</i>	54	5,94%
HBV	50	5,50%
<i>Streptococcus</i> grupy A (<i>pyogenes</i>)	34	3,74%

Streptococcus pneumoniae	24	2,64%
Mycobacterium Tuberculosis	18	1,98%
Haemophilus influenzae	14	1,54%
Clostridium perfringens	7	0,77%
Escherichia coli	6	0,66%
Giardia lamblia	4	0,44%
HAV	3	0,33%
Neisseria meningitidis	3	0,33%
Legionella	2	0,22%
Listeria monocytogenes	2	0,22%
RSV	2	0,22%
Citrobacter freundii	1	0,11%
Enterobacter cloacae	1	0,11%
HIV	1	0,11%
Klebsiella oxytoca	1	0,11%
Pseudomonas aeruginosa	1	0,11%
RAZEM	909	100

Wykres nr 6

Wykres kolumnowy liczby biologicznych czynników chorobotwórczych zgłoszonych w 2024 r. przez laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach.

Wnioski:

- W porównaniu do 2023r. o 6,2% spadła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych. Odnotowano spadek zachorowań na Covid-19 o 923. Z kolei wzrosło zachorowanie na krztusiec i grypę. Podejmowane działania przeciwepidemiczne przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz działania mające na celu poprawę zgłaszalności chorób zakaźnych, miały za zadanie ograniczenie rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych wśród mieszkańców miasta Tychy.
- Konieczne jest kontynuowanie zadań dotyczących ochrony zdrowia publicznego w szczególności w zakresie nadzoru nad podmiotami leczniczymi ze szczególnym uwzględnieniem nadzoru nad realizacją obowiązkowych szczepień ochronnych oraz działań prowadzonych wobec osób, u których nie są zrealizowane szczepienia ochronne z powodów niemedycznych.

2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ.

Prawo żywnościowe ma za zadanie zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia i życia ludzi. Żywność, materiały i wyroby do kontaktu z żywnością znajdujące się w obrocie nie mogą być niebezpieczne, co oznacza, że czynniki, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia człowieka w nich nie występują lub występują w dopuszczalnej, bezpiecznej ilości. Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany.

W tym celu wdrożono szereg norm prawnych w zakresie kontroli higieny żywności obowiązujących zarówno rolników, producentów, przetwórców i sprzedawców. Wszystkie te przepisy mają zapewnić spełnienie zasady „od pola do stołu”, czyli gwarantować bezpieczeństwo produktów żywnościowych, na każdym etapie łańcucha produkcji i dystrybucji. Podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze uzyskują, utrzymują i przedstawiają dowody potwierdzające bezpieczeństwo żywności. Oferowana w obrocie żywność poza aspektami bezpieczeństwa, powinna także umożliwiać realizację celów żywieniowych. Takie cele to nie tylko zapewnienie energii i składników odżywczych pokrywających zaopatrzenie organizmu lecz także wspieranie prozdrowotnego modelu życia, poprzez zapewnienie dostępu do produktów o korzystnym profilu dla zdrowia.

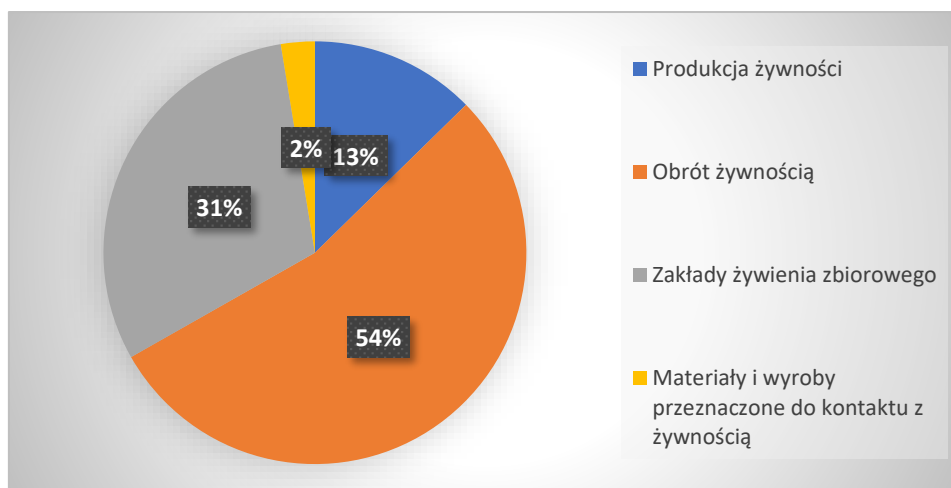
Nadzór nad produkcją i obrotem żywnością, materiałami do kontaktu z żywnością opiera się na dwóch systemach kontroli: zewnętrznej, która jest niezależna od podmiotu, sprawowana przez organy urzędowej kontroli żywności oraz wewnętrznej, prowadzonej w zakładzie, bazującej na Dobrej Praktyce Higienicznej, Dobrej Praktyce Produkcyjnej i zasadach systemu HACCP, realizowanych w celu zapewnienia zgodności produktów z wymogami prawa, właściwymi dla charakteru działalności prowadzonej przez podmioty. W ramach urzędowej kontroli żywności działania kontrolne prowadzone są z częstotliwością przyjętą na dany rok zgodnie z wytycznymi do planowania opracowanymi przez Głównego Inspektora Sanitarnego, w oparciu o analizę stanu higieniczno – sanitarnego zakładów z ubiegłych lat z uwzględnieniem kategorii ryzyka ustalonej na podstawie arkusza oceny zakładów.

Charakterystyka nadzorowanych zakładów na terenie 4 powiatów

W 2024 r. nadzorowano 4404 zakłady usytuowane na terenie 4 powiatów z czego na terenie powiatu tyskiego grodzkiego 1533 zakłady. Znaczna liczba zakładów zlokalizowana jest na terenach wiejskich i na peryferiach miast. Najliczniejszą grupę stanowią zakłady obrotu żywnością, następnie zakłady żywienia zbiorowego oraz obiekty produkcji żywności, powyższe przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1

Odsetek zakładów na rynku spożywczym ujętych w rejestrze w 2024 r. wg rodzaju działalności

Na terenie działania tutejszej Stacji działają obiekty nowoczesne o wysokim standardzie, spełniające wymagania sanitarno – techniczne, funkcjonują również zakłady usytuowane w starym budownictwie, co wiąże się z ograniczonymi możliwościami ich modernizacji.

We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 1289 kontroli urzędowych w tym 11 kontroli w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Wydano 60 decyzji administracyjnych, z czego 49 stanowią decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 1 dotycząca unieruchomienia zakładu, 6 decyzji zmieniających termin wykonania nakazu, 3 decyzje o wygaśnięciu, 1 decyzja umarzająca postępowanie. Ponadto wydano 320 decyzji związanych z zatwierdzeniem zakładów.

Nałożono 85 mandatów karnych na łączną kwotę 25 700 zł. Ponadto skierowano 2 zawiadomienia do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, poprzez przerabianie protokołu kontroli oraz prowadzeniu działalności bez wpisu do rejestru zakładów prowadzonego przez PPIS w Tychach.

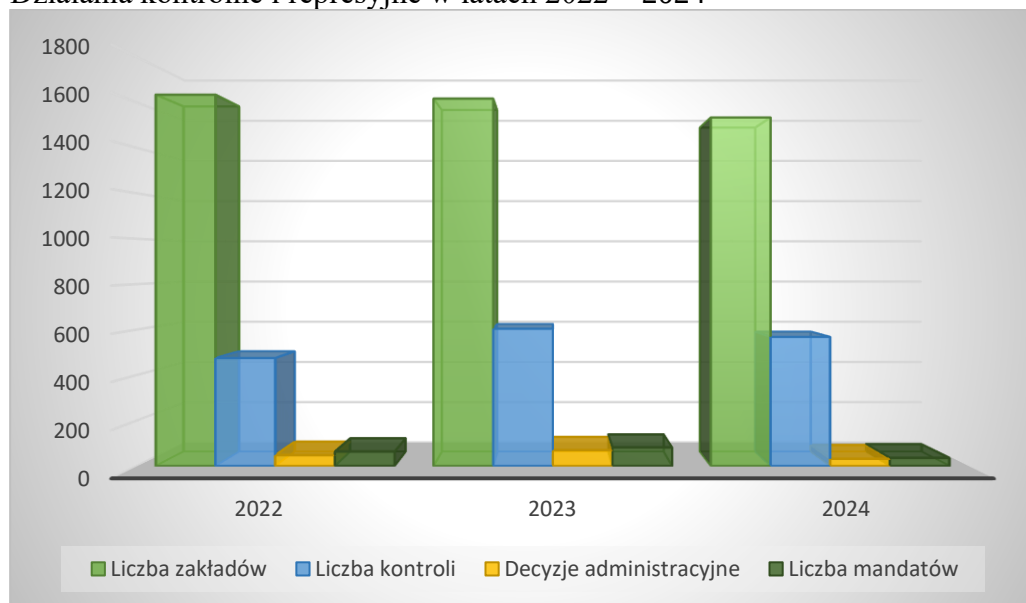
W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 582 próbki, w tym 538 próbek żywności, 9 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 25 próbek zmiotków i wytrzępeków z koszyków do rozrostu i garowania ciasta oraz 10 próbek związanych z podejrzeniem zatrucia pokarmowego.

Ogólna ocena stanu sanitarnego zakładów żywieniowych i żywnościowych na terenie powiatu tyskiego grodzkiego.

W 2024 r. w ewidencji znajdowały się 1533 zakłady. We wszystkich zakładach objętych nadzorem przeprowadzono 568 kontroli urzędowych. Wydano 32 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Nałożono 36 mandatów karnych na kwotę 11 500 zł. (wykres nr 2).

Wykres nr 2

Działania kontrolne i represyjne w latach 2022 – 2024

Zakłady produkcji żywności

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się 110 zakładów, w których przeprowadzono 49 kontroli sanitarnych. Wydano 4 decyzje administracyjne, nałożono 6 mandatów karnych na kwotę 1900 zł.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to:

- brudne, zakurzone ściany i sufity;

- brudne posadzki;
- zapleśniałe koszyczki do rozrostu pieczywa, z widocznymi żywymi szkodnikami zbożowo-mącznymi;
- brudne formy do wypieku pieczywa;
- wykorzystywanie do produkcji środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/ dacie minimalnej trwałości;
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych oraz na regałach magazynowych;
- brak dopływu ciepłej i zimnej wody przy punktach wodnych;
- obecność zanieczyszczeń biologicznych, w wytrząskach z koszyków do rozrostu i garowania ciasta, oraz w magazynie mąki;
- wykorzystywanie pomieszczeń zakładu niezgodnie z decyzją o zatwierdzeniu zakładu;
- brak zabezpieczenia środków spożywczych przed zanieczyszczeniem.

Tabela nr 1. Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów
Wytwórnice lodów	7
Automaty do lodów	3
Wytwórnice tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych	0
Piekarnie	16
Ciastkarnie	13
Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	1
Browary, słodownie i rozlewnie piwa	2
Wytwórnice napojów bezalkoholowych	0
Wytwórnice napojów alkoholowych, w tym wytwórni win	1
Wytwórnice naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródlanych i stołowych	0
Zakłady garmazeryjne	4
Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego	0
Wytwórnice makaronów	1
Wytwórnice wyrobów cukierniczych	4
Wytwórnice koncentratów spożywczych	1
Wytwórnice octu, majonezu i musztardy	0
Wytwórnice chrupek, chipsów i prażynek	0
Wytwórnice suplementów diety	0
Wytwórnice żywności dla określonych grup	0
Wytwórnice substancji dodatkowych i rozpuszczalników ekstrakcyjnych	1
Wytwórnice aromatów	0
Cukrownie	0
Producenci pierwotni	6
Rolniczy handel detaliczny	0
Dostawcy bezpośredni	1
Producenci pierwotni i rolniczy handel detaliczny	0
Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni	18
Producenci pierwotni i rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni	5
Producenci kielków	0
Producenci żywności w warunkach domowych	19
Inne wytwórnice żywności	7
Razem	110

Zakłady Obrotu Żywnością

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się 868 zakładów, w których przeprowadzono 296 kontroli urzędowych. Wydano 15 decyzji administracyjnych, nałożono 15 mandatów karnych na kwotę 4 300 zł.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to:

- brudne, zakurzone, poobijane z ubytkami i dziurami ściany w pomieszczeniach magazynowych, przez które stwierdzono przedostawanie się gryzoni do zakładu;
- zabrudzone, uszkodzone z zaciekami sufity;
- zniszczona, brudna z ubytkami posadzka;
- obecność szczurzych ekskrementów;
- ubytki w stolarce drzwiowej;
- brak dostępu do umywalek do mycia rąk oraz stanowisk gospodarczo-porządkowych;
- brak bieżącej wody ciepłej przy punktach wodnych w sali sprzedażowej;
- brudne skorodowane z łuszczącą się i odpadającą farbą urządzenie chłodnicze;
- nieprawidłowa temperatura w urządzeniu chłodniczym tj. niezgodna z zaleceniem producenta dla danej grupy środków spożywczych;
- przechowywanie poza urządzeniem chłodniczym środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie;
- brak rejestrów temperatur z urządzeń chłodniczych i zamrażalniczych;
- sprzedaż środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/dacie minimalnej trwałości oraz nieprawidłowych cechach organoleptycznych;
- zakurzone regały w sali sprzedaży;
- przechowywanie środków spożywczych opakowanych w toalecie dla personelu oraz w przedsionku do toalety;
- prowadzenie działalności bez złożenia wniosku o wpis zakładu do rejestru zakładów;
- wprowadzanie do obrotu suplementów diety bez powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego.

Tabela nr 2. Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Sklepy spożywcze, w tym hipermarkety	443
Kioski	68
Apteki	42
Magazyny hurtowe, w tym suplementów diety	54
Obiekty ruchome i tymczasowe	48
Środki transportu	54
Importerzy środków spożywczych	0
Eksporterzy środków spożywczych	0
Inne zakłady/obiekty obrotu żywnością	159
Razem	868

Zakłady Żywnienia Zbiorowego (żywienie otwarte, mała gastronomia, żywienie zamknięte).

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się 500 zakładów, w których przeprowadzono 214 kontroli urzędowych. Wydano 13 decyzji administracyjnych, nałożono 15 mandatów karnych na kwotę 5 300 zł. Wydano 1 decyzję unieruchomienia zakładu, w związku z nieprawidłowym stanem sanitarno-technicznym.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to:

- w pomieszczeniu kuchennym brudne, zakurzone, zapajęczone, pokryte pleśnią ściany, z odpadającą i łuszczącą się farbą;

- brudne urządzenia chłodnicze i zamrażalnicze;
- brudne urządzenia i sprzęt produkcyjny;
- brak odpowiedniej odzieży ochronnej personelu;
- wykorzystywanie pomieszczeń niezgodnie z ich przeznaczeniem;
- ekspozycja w barmach chłodniczych surówek w nieprawidłowej temperaturze;
- brudne, zakurzone naczynia jednorazowe, niezabezpieczone przed wszelkimi zanieczyszczeniami;
- brak do wglądu dokumentacji GMP/GHP opartej na zasadach systemu HACCP;
- brak monitoringu ustanowionych w zakładzie procedur;
- przechowywanie w urządzeniu zamrażalniczym nieoznakowanego surowego, mrożonego mięsa;
- brak aktualnych orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników;
- prowadzenie działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów;
- dostarczanie posiłków do innych placówek przedszkolnych niezatwierdzonym środkiem transportu;
- przechowywanie w pomieszczeniu kuchennym nieoczyszczonych, świeżych warzyw;
- przechowywanie środków spożywczych w toalecie dla personelu;
- obecność moli spożywczych i oprzędów oraz much w magazynie oraz w pomieszczeniu kuchennym;
- zalegające w magazynie duże ilości środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/dacie minimalnej trwałości oraz o zmienionych cechach organoleptycznych, nieoznakowanych;
- brak możliwości prawidłowego korzystania z umywalk do mycia rąk, brak środków od mycia i dezynfekcji rąk.

Tabela nr 3. Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego

Rodzaje zakładów żywienia zbiorowego	Liczba zakładów
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	128
Zakłady małej gastronomii	194
Stołówki pracownicze	9
Bufety przy zakładach pracy	4
Stołówki w domachczasowych	0
Bloki żywienia w szpitalach	3
Kuchnie niemowlęce	0
Bloki żywienia w sanatoriach i prewentoriach	0
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	13
Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	22
Stołówki szkolne	25
Stołówki w bursach i internatach	0
Stołówki na koloniach/półkoloniach/obozach/zimowiskach	0
Stołówki w przedszkolach	68
Stołówki w domach dziecka i młodzieży	0
Stołówki studenckie	0
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	5
Inne zakłady żywienia	20
Zakłady usług cateringowych	9
Razem	500

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością.

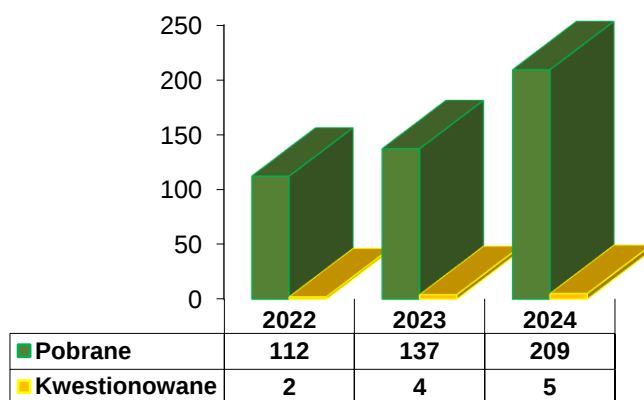
Nadzorem objęto 55 wytwórni i miejsc obrotu materiałami oraz wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. W tej grupie zakładów przeprowadzono 9 kontroli. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W 2024 r. na terenie powiatu tyskiego pobrano do badań laboratoryjnych 209 próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, z których kwestionowano 5 próbek (wykres nr 3).

Wykres nr 3

Próbki pobrane/kwestionowane w latach 2022 – 2024

Przyczyny kwestionowania próbek:

pod względem zanieczyszczeń mikrobiologicznych:

- zdyskwalifikowano 2 próbki z uwagi na obecność bakterii *Campylobacter* w podrobach z drobiu;

pod względem oceny sensorycznej:

- kwestionowano 1 próbkę z uwagi na obcy, nienaturalny zapach i smak nektaru ananasowego.

pod względem zanieczyszczeń biologicznych:

- zdyskwalifikowano 2 próbki ze względu na obecność szkodników zbożowo-mącznych w zmiotkach i wytrząpkach z koszyczków do rozrostu i garowania ciasta.

Wnioski i interwencje

Rozpatrzono 27 wniosków, z czego 6 było zasadnych, 21 bezzasadnych. Jeden wniosek przekazano do rozpatrzenia zgodnie z właściwością miejscową i rzeczową (do PPIS w Warszawie).

Przeprowadzono 24 kontrole. Nałożono 7 mandatów na łączną kwotę 1900 zł. Wydano 3 decyzje administracyjne z rygorem natychmiastowej wykonalności.

Decyzje dotyczyły:

- prowadzenia działalności niezgodnie z decyzją o zatwierdzeniu zakładu oraz prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów;
- nieprawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego;
- środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości

- obecności moli spożywczych i kokonów oraz much na magazynie oraz w pomieszczeniu kuchennym.

Tabela nr 4. Liczba zgłoszonych wniosków/ mandatów karnych/kwota

Wnioski o interwencję		
rok	Liczba zgłoszonych wniosków	Liczba mandatów karnych/kwota
2022	20	9/2100
2023	27	11/2900
2024	27	7/1900

Wnioski dotyczyły:

niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych:

- sprzedaży warzyw i owoców o nieprawidłowych cechach organoleptycznych;
- nieprawidłowego znakowania środków spożywczych;
- zakupu zapleśniałego łososa wędzonego;
- obecności ciała obcego w kebabie (śruby), w chlebie (kawałka metalu), w zupie (muchy), w sałatce (gąsienica);
- przygotowywania mięsa kebabu w niehigieniczny sposób;
- objawów żołądkowo-jelitowych po spożyciu pizzy, sernika;
- złej jakości oferowanych dań (nieświeże dania);
- nadgryzionego przez gryzone opakowania wafelków;
- sprzedaży zepsutego mięsa drobiowego;
- zakupu sucharek o zapachu rozpuszczalnika;
- nieprawidłowego oznaczenia produktu jako suplement diety;

niewłaściwych warunków higieniczno-sanitarnych:

- braku prawidłowej odzieży ochronnej u personelu;
- złej wentylacji w kuchni restauracji;
- brudnych urządzeń produkcyjnych;
- obecności gryzoni w pomieszczeniach zakładu;
- braku porządku i czystości na zakładzie;
- obecności zwierząt domowych na zakładzie;
- brzydkiego zapachu z urządzeń chłodniczych;
- przechowywania nieoczyszczonych warzyw w pomieszczeniu kuchennym;
- obecności moli spożywczych i kokonów oraz much na magazynie oraz w pomieszczeniu kuchennym;
- prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów;

Nadzór nad importem/eksportem w powiecie tyskim grodzkim nadzorowanym przez PPIS w Tychach

Import: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 4 kontrole, skontrolowano 49 partii środków spożywczych i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, wydano 4 świadectwa jakości zdrowotnej. Do obrotu dopuszczono wszystkie zgłoszone partie.

Eksport: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności wykonano 10 kontroli, skontrolowano 24 partie żywności przeznaczonej na eksport, wydano 10 świadectw jakości zdrowotnej.

Łączna kwota odprowadzona do budżetu państwa z tytułu nadzoru nad importem i eksportem to 1340 zł.

Powiadomienia typu RASFF na terenie 4 powiatów nadzorowanych przez PPIS w Tychach

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) to system przekazywania informacji między urzędami ds. kontroli żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W przypadku zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów umożliwia on sprawne i szybkie przekazywanie informacji, które są oceniane i jeżeli istnieje zagrożenie zdrowia konsumentów podejmowane są działania określone procedurami.

W 2024 roku w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych RASFF otrzymano 82 powiadomienia: alarmowe, informacyjne oraz o niezgodności.

Przyczynami, dla których dany produkt został zgłoszony do systemu RASFF było m.in.:

- obecność parametrów mikrobiologicznych w następujących produktach: drób, chałwa sezamowa, hummus z suszonymi pomidorami, kebab mrożony, produkty wędliniarskie, rukola, ser, przyprawy, mąka pistacjowa, jaja, preparaty do początkowego karmienia niemowląt;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu substancji dodatkowych w środkach spożywczych;
- zawartość niedozwolonych substancji oraz składnika nowej żywności, napromienianie żywności i obecność zanieczyszczenia fizycznego w suplementach diety;
- przekroczenie migracji związków chemicznych z wyrobów do kontaktu z żywnością oraz niewłaściwa ocena organoleptyczna;
- obecność pleśni w produktach zbożowo-mącznych;
- stwierdzenie przekroczenia poziomu odniesienia akryloamidu w chipsach warzywnych, kulkach żytnio-owsianych, herbatnikach;
- obecność GMO w ziarnie roślin oleistych;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu azotanów w rukoli;
- stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w produkcie wędliniarskim;
- przekroczenie najwyższych dopuszczalnych poziomów sumy alkaloidów w produktach żywnościowych tj.: przyprawy, herbatka dla dzieci, mak;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów w warzywach i owocach, przyprawach;
- obecność substancji alergennych w pestkach dyni, mąkach;
- brak wyszczególnionych na etykiecie produktów substancji alergennych;
- obecność glutenu w produkcie bezglutenowym;
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu mikotoksyn w mące, bakaliach, kremie pistacjowym;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu metali ciężkich w herbatce dla dzieci, owocach morza, kolbie kukurydzy, płatkach ryżowych.

Ponadto w związku z pobranymi do badań laboratoryjnych próbkami tj.: porzeczka czerwona oraz granat odmiana Hicaz, w których stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów, dokonano 2 zgłoszeń do systemu RASFF na przestrzeni roku, które były zaklasyfikowane jako powiadomienia informacyjne (2).

Kategorie produktów	Powiadomienie alarmowe	Powiadomienie informacyjne	Powiadomienie typu NEWS	Powiadomienie o niezgodności	Powiadomienie o fałszowaniu
Mięso i przetwory mięsne	2	6			
Przetwory zbożowo - mączne	3	5		2	

Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	3	2			
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	4	1		2	
Suplementy diety	1	9		1	
Inne (owoce suszone i świeże, warzywa świeże, jaja, krem pistacjowy, przyprawy, ziarna roślin oleistych, nabiał, herbatki, owoce morza)	14	24		3	
RAZEM	27	47	0	8	0

Akcje i działania dodatkowe

1) Ocena placówek wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2024 r. prowadzono nadzór nad przebiegiem wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży. W ramach akcji w czasie wypoczynku:

- zimowego: przeprowadzono 3 kontrole, w tym 2 kontrole zakładów żywienia zbiorowego otwartego, 1 kontrola zakładu żywienia zbiorowego zamkniętego. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.
- letniego: przeprowadzono 7 kontroli, w tym 4 kontrole zakładu żywienia zbiorowego otwartego, 2 kontrole zakładu żywienia zbiorowego zamkniętego, w którym posiłki dostarczane były przez firmę cateringową oraz 1 kontrolę zakładu usług cateringowych, który dostarczał posiłki dla uczestników wypoczynku letniego.

W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono:

- brak wdrożenia procedur GHP, GMP, HACCP;
- krzyżowanie dróg brudnych i czystych.

Stwierdzone nieprawidłowości skutkowały nałożeniem 1 mandatu karnego na kwotę 200 zł.

2) Imprezy plenerowe/masowe

W okresie letnim skontrolowano działalność podmiotów prowadzoną na imprezie plenerowej/masowej: „Rock na Plaży 2024” w miejscowości Tychy. Przeprowadzono 4 kontrole zakładów. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

3) Jednostki systemu oświaty

W 2024 r. przeprowadzono 12 kontroli w stołówkach i wydawalniach szkolnych, 43 kontrole w stołówkach i wydawalniach przedszkolnych oraz 5 kontroli w sklepikach/bufetach szkolnych. W tym 28 kontroli (4 w placówkach szkolnych, 19 w placówkach przedszkolnych, 5 w sklepikach/ bufetach szkolnych) dotyczyło także spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. (Dz. U. poz. 1154) w sprawie grup środków spożywczych w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości w stołówkach i wydawalniach szkolnych wydano 1 decyzję administracyjną dotyczącą wydzielenia stanowiska mycia mięsa, wyposażenia pomieszczenia kuchennego w umywalkę do mycia rąk, usunięcia zbędnego sprzętu.

W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w stołówkach i wydawalniach przedszkolnych wydano 1 decyzję administracyjną dotyczącą usunięcia zagrzybienia i zawilgocenia ścian oraz

sufitów w pomieszczeniu kuchni właściwej zakładu oraz w pomieszczeniu zmywalni naczyń stołowych.

W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w sklepikach/ bufetach szkolnych wydano 1 pouczenie dotyczące konieczności dostosowania się do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. (Dz. U. poz. 1154) w sprawie grup środków spożywczych (...), które wykonano w trakcie kontroli. Za nieprawidłowości sanitarno-porządkowe nałożono 1 mandat na kwotę 300 zł.

4) Ocena żywienia w szpitalach

W ramach polecenia dotyczącego wzmożenia nadzoru m.in. w zakresie żywienia w szpitalach przeprowadzono 4 kontrole, w trakcie których w 3 placówkach wykonano ocenę żywienia z wykorzystaniem arkusza oceny dekadowej jadłospisów.

W 3 przypadkach sposób żywienia w szpitalach był zadawalający.

Do najczęściej występujących nieprawidłowości w analizowanych dietach podstawowych należy zaliczyć:

- niezapewnienie odpowiedniej ilości mleka i przetworów mlecznych w tym napojów fermentowanych;
- nieuwzględnienie tłuszczu bogatych w kwasy jedno i wielonienasycone;
- zbyt długa przerwa nocna;
- niezapewnienie odpowiedniej ilości porcji warzyw i owoców.

5) Akcja „Mklik Próchniczek”

W ramach kontynuowania akcji wytypowano 1 zakład, w którym pobrano 2 próbki zmiotków oraz wytrzępków do badań laboratoryjnych w kierunku obecności szkodników i ich pozostałości.

W związku ze stwierdzeniem w badanych próbkach obecności szkodników zbożowo-mącznych, wydano 1 decyzję administracyjną z terminem natychmiastowej wykonalności nakazującą przeprowadzenie dezynsekcji pomieszczeń zakładu i sprzętu. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 1 mandat karny na kwotę 300 zł.

6) Nadzór nad żywnością prozdrowotną (suplementy diety, nowa żywność, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, środki spożywcze wzbogacane witaminami i składnikami mineralnymi).

W 2024 r. w związku z prowadzonym nadzorem nad żywnością prozdrowotną w powiecie tyskim przeprowadzono 9 kontroli podmiotów wprowadzających do obrotu suplementy diety, w tym 8 kontroli stron internetowych oraz 1 kontrolę w sklepie spożywczym. Nie wydano decyzji administracyjnych, nałożono 2 mandaty karne na kwotę 1000 zł w związku z niedopełnieniem obowiązku powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego o wprowadzeniu lub zamiarze wprowadzenia środka spożywczego po raz pierwszy do obrotu. W ramach akcji nadzoru nad żywnością prozdrowotną pobrano do badań dodatkowo 2 próbki suplementów diety, których nie kwestionowano.

Podejmowane działania dotyczyły m.in.:

- wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej suplementów diety bez wcześniejszego powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego;
- wprowadzania do obrotu suplementów diety zawierających w swoim składzie składnik niedozwolony pn.: pieprz metystynowy;
- wprowadzania do obrotu produktów zawierających w swoim składzie melatoninę w ilości od 3-10 mg;
- niewłaściwej reklamy i opisu na stronie internetowej suplementów diety;
- niewłaściwej reklamy i opisu na portalu aukcyjnym allegro.pl suplementu diety;
- przypisywanie właściwości zdrowotnych i leczniczych suplementowi diety.

W następstwie podjętych działań przedsiębiorcy: poprawili informacje na stronach internetowych, wycofali produkty z obrotu lub zaprzestali ich wprowadzania. Przedsiębiorców pouczone o obowiązujących przepisach prawa żywnościowego. Ponadto część spraw przekazywano do właściwych PPIS nadzorujących producentów suplementów diety oraz do Nadzoru Farmaceutycznego, z uwagi na stanowisko Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Materiałów Biobójczych, że produkty zawierające w swoim składzie melatoninę w ilości od 3-10 mg spełniają wymagania produktów leczniczych w rozumieniu prawa farmaceutycznego.

Zgodnie z planem pobierania próbek na rok 2024 r. w powiecie tyskim pobrano do badań laboratoryjnych 10 próbek suplementów diety oraz 7 próbek środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym żywność dla dzieci, których nie kwestionowano.

7) Ocena sposobu żywienia

Oceną sposobu żywienia objęto 27 zakładów żywienia zbiorowego (19 przedszkoli, 4 szkoły podstawowe, 1 żłobek, 3 szpitale) z kuchnią własną lub z posiłkami dostarczonymi przez firmy cateringowe. Teoretycznie z wykorzystaniem listy wspomagającej ocenę żywienia, przeanalizowano 26 próbek zestawień dekadowych w tym 1 z dodatkowym zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant. Najczęstsze nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- zawyżonej wartości energetycznej posiłków;
- nieprawidłowego rozdziału energii pochodzącej z białka i tłuszczu oraz zaniżonej wartości składników odżywczych;
- zbyt małej ilości warzyw i owoców.

Analizując sposób żywienia dzieci w wieku do lat 3 stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- zawyżoną średnią wartość energetyczną posiłków;
- zbyt dużą ilość białka w planowanych jadłospisach;
- za wysoki udział soli i sodu w stosunku do zalecanych norm;
- podanie zbyt małych porcji warzyw/ owoców lub całkowity brak produktów z tej grupy w posiłkach;

Analizując sposób żywienia dzieci i młodzieży stwierdzono nieprawidłowości:

- w 1 placówce przedszkolnej umiarkowaną różnorodność wykorzystywanych środków spożywczych z poszczególnych grup;
- mniejsze od zalecanego wykorzystanie produktów z grupy mleko i przetwory mleczne w 10 placówkach przedszkolnych;
- niezastosowanie się do obowiązku podawania w dekadzie dwóch porcji ryby w 6 placówkach przedszkolnych i 2 placówkach szkolnych;
- w 2 placówkach szkolnych, w niektórych posiłkach obiadowych pominięcie porcji produktów zbożowych;
- w 2 placówkach przedszkolnych pominięcie porcji produktów z grupy mięso/jaja/orzechy/nasiona roślin strączkowych;
- w 9 placówkach przedszkolnych podawanie zbyt małej ilości warzyw i owoców zarówno uwagi na wielkość porcji jak również całkowite pominięcie ich w serwowanych posiłkach;
- nieprawidłowe oznaczenie alergenów w jadłospisach przekazywanym do wglądu dzieciom i rodzicom;
- w 2 placówkach przedszkolnych i w 1 szkolnej, w dekadzie, podano zbyt dużą ilość potraw smażonych;

Analizując sposób żywienia pacjentów w szpitalu stwierdzono nieprawidłowości:

- niezapewnienie różnorodnych produktów węglowodanowych;

- małe wykorzystanie produktów z grupy mleko i przetwory mleczne;
- brak tłuszczów bogatych w kwasy jedno- i wielonienasycone, przynajmniej w jednym posiłku;
- zbyt długa przerwa nocna w jednej placówce;
- podawanie zbyt małej ilości warzyw i owoców.

8) Akcja „Nadzór na sprzedaż owoców i warzyw z importu”

W związku z pismem dotyczącym wzmożonego nadzoru nad sprzedaż owoców i warzyw importowanych z krajów trzecich, jak i pochodzących z innych państwa członkowskich UE w powiecie tyskim przeprowadzono 8 kontroli, w tym 5 w sklepie spożywczym, 2 w magazynach hurtowych oraz 1 w kiosku na targowisku. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości zarówno w zakresie dotyczącym identyfikacji produktu oraz oceny dokumentacji towarzyszącej. Ponadto pobrano do badań 2 próbki tj. czosnek oraz nektaryny w kierunku pozostałości pestycydów. Próbek nie kwestionowano.

9) Akcja ASF

W związku z pismem Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie Afrykańskiego Pomoru Świń w powiecie tyskim przeprowadzono 26 kontroli, w tym: 4 w zakładach żywienia zbiorowego otwartego, 16 w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego (3 w szkołach podstawowych i 13 w przedszkolach) oraz 6 kontroli w sklepach spożywczych. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości zarówno w zakresie dotyczącym identyfikowalności i legalności mięsa wieprzowego, dziczyzny i ich produktów, jak i dotyczącym odpadów.

10) Nadzór nad jakością tłuszczów stosowanych do smażenia

W związku z planem poboru próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu tłuszczów przeznaczonych do smażenia pod kątem zawartości związków polarnych przeprowadzono 2 kontrole (1 kontrola w zakładzie małej gastronomii, 1 w ciastkarni). W trakcie kontroli przeprowadzano badania za pomocą specjalistycznego sprzętu, wyniki badań wykazały akceptowalną jakość tłuszczów.

11) Akcja lato

W związku z pismami ŚPWIS w Katowicach, obejmującymi działania w zakresie oceny bezpieczeństwa żywienia zbiorowego, w tym w zakładach małej gastronomii, w miejscowościach turystycznych w okresie wzmożonego ruchu turystycznego w sezonie letnim (w okresie od 20 czerwca do 30 września), a także w zakresie warunków przechowywania oraz oznakowania wód butelkowanych akcją objęto: wytwórnie lodów, automaty do lodów, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zakłady małej gastronomii, zlokalizowane przy trasach turystycznych. Przeprowadzono ogółem 45 kontroli w sezonie letnim (w okresie wzmożonego ruchu turystycznego) nałożono 3 mandaty karne na kwotę 900 zł. Wydano 8 decyzji administracyjnych nakazujących.

Główne stwierdzone uchybienia sanitarno – porządkowe to:

- brak porządku i czystości w zakładzie;
- brudne pomieszczenia żywieniowo-żywnościowe;
- brudne ściany i sufity w pomieszczeniach produkcyjnych zakładu;
- brak segregacji w urządzeniach zamrażalniczych;
- wykorzystywanie pomieszczeń i stanowisk pracy niezgodnie z ich przeznaczeniem oraz z decyzją o zatwierdzeniu zakładu;
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie;
- zamrażanie gotowych wyrobów własnej produkcji.

W trakcie akcji lato przeprowadzono w dniach od 15.06.2024 do dnia 30.09.2024 r. 6 kontroli w sklepach, podczas których dokonano oceny znakowania wód mineralnych butelkowanych, prawidłowości jej przechowywania. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

12) Akcja markety

W związku z pismem Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczącym przekazywania szczegółowych informacji w zakresie kontroli przeprowadzanych w ramach bieżącego nadzoru nad obiektami typu supermarket/hipermarket, przeprowadzono łącznie 51 kontroli (w tym 23 kontrole w związku z poborem próbek), nałożono 4 mandaty na kwotę 800 zł.

Przyczyną nałożenia mandatów było: wprowadzanie do obrotu zapleśniałych owoców i warzyw, przechowywanie środków spożywczych łatwo psujących się w zawyżonej temperaturze, brak przestrzegania zasad GHP, GMP, HACCP, przepełnione śmietniki, zgniłe warzywa i owoce na ziemi obok śmietnika, brudne, brudne urządzenia chłodnicze.

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

- Udzielano sobie wzajemnej pomocy merytorycznej z zakresu obowiązujących przepisów prawnych oraz udostępniano niezbędne w wykonywanej pracy akty prawne/ procedury/ instrukcje.
- Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach nadzorowanych zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową.
- Wzajemnie przekazywano informacje o wynikach badań środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz listy zakładów, które oprócz środków spożywczych produkują również materiał paszowy dla zwierząt.

Współpraca z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i Inspekcją Ochrony Środowiska:

W ramach współdziałania tych inspekcji realizując zapisy porozumienia przeprowadzono 1 kontrolę, w trakcie której nie stwierdzono nieprawidłowości.

Analiza i wnioski w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności.

Stale pojawiające się zagrożenia w obszarze bezpieczeństwa żywności nadal wymagają nieustannego przestrzegania istniejących Procedur Dobrej Praktyki Higienicznej i Dobrej Praktyki Produkcyjnej oraz systemu HACCP. Konieczne jest wzmożenie kontroli wewnętrznej w zakładach przez wszystkich przedsiębiorców uczestniczących w łańcuchu żywnościowym oraz wzmożonych działań ze strony Państwowej Inspekcji Sanitarnej i innych organów urzędowej kontroli żywności.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach jako organ wykonawczy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie czterech powiatów realizował zadania z zakresu żywności, żywienia i przedmiotów użytku określone szczegółowo ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Powiatowa Stacja Sanitarно – Epidemiologiczna w Tychach wykonywała statutowe zadania zgodnie z „planem zasadniczych zadań na 2024 r., który obejmował główne kierunki działania, zasadnicze zadania oraz harmonogram nadzoru nad obiektami.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej stale podejmują działania mające na celu realizację założonych przez prawo żywnościowe standardów, które mają na względzie zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i zdrowia konsumentów.

3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

W dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego, w zakresie sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska działania polegają na kontroli przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w szczególności dotyczące:

- utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości, zakładów pracy, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz zbiorowego transportu publicznego, a także ochrona zdrowia ludzi przed szkodliwym działaniem sztucznego promieniowania ultrafioletowego w solariach;
- przygotowania dokumentacji w ramach prowadzonych postępowań administracyjnych egzekwujących poprawę stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów;
- wydawania pozwoleń na ekshumację i kontrola przeprowadzania ekshumacji, wydawania pozwoleń, na wniosek właściwego starosty w związku ze sprowadzeniem zwłok z obcego państwa, kontroli i wydawania opinii dla środków transportu do przewozu zwłok i szczątków;
- przyjmowania i rozpatrywania wniosków w ramach posiadanych kompetencji;
- opiniowania projektów regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie poszczególnych gmin, projektów uchwał w zakresie częstotliwości odbierania odpadów komunalnych.

Nadzorem Higieny Komunalnej i Środowiska objętych jest 1824 obiektów, z czego w powiecie tyskim znajduje się łącznie 640 obiektów, w tym 152 placówek służby zdrowia. W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych przeprowadzono na nadzorowanym terenie łącznie 660 kontroli sanitarnych, w tym 265 kontrole na terenie powiatu tyskiego.

Wydano 14 decyzji administracyjnych tj. 3 decyzji nakazujących usunięcie uchybień, 1 decyzję dotyczącą zbiorczej rocznej oceny wody na pływalni, 6 decyzji płatniczych na kwotę 2 385,00 zł., 4 decyzje zezwalające na ekshumacje, ponadto wydano 22 postanowienia dotyczące sprowadzenia zwłok z zagranicy, 11 opinii sanitarnych na organizację imprezy masowej.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą

W zakresie działań sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska skontrolowano 146 obiektów, w których udzielane są ambulatoryjne świadczenia zdrowotne oraz 6 obiektów, w których udzielane są stacjonarne świadczenia zdrowotne. Zakres kontroli dotyczył oceny bieżącego stanu sanitarnego i technicznego pomieszczeń oraz ocena procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym. W jednym podmiocie leczniczym za nieprawidłowości, które dotyczyły nie zapewnienia właściwego ciągu technologicznego do sterylizacji narzędzi wszczęto postępowanie, wydano decyzję administracyjną z terminem wykonania do 30.10.2024 r. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie nakazu decyzji.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdza się wystarczające zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użycia i środki ochrony indywidualnej dla pracowników. Rodzaj preparatów myjących i dezynfekujących dostosowany do powierzchni, w ilościach wystarczających. Proces sterylizacji narzędzi wielorazowego użycia odbywa się w podmiotach leczniczych lub zlecany jest firmom zewnętrznym. Prowadzona jest prawidłowo gospodarka z odpadami medycznymi i komunalnymi. Odpady odbierane są przez specjalistyczne firmy, które posiadają zezwolenia na odbiór i transport odpadów do zakładów utylizacji.

Obiekty użyteczności publicznej

Ustępy publiczne – w ewidencji 5 obiektów, przeprowadzono 3 kontrole.

Skontrolowano ustępy publiczne w Tychach przy al. Niepodległości, przy ul. Uczniowskiej oraz ustęp kontenerowy przy ul. Nad Jeziorem. Zakres kontroli dotyczył oceny bieżącego stanu sanitarnego z uwzględnieniem sposobu przeprowadzania dezynfekcji pomieszczeń, urządzeń sanitarnych i wyposażenia. W obiektach znajdują się wydzielone pomieszczenia lub miejsca z przeznaczeniem na przechowywanie zapasu środków myjących, dezynfekcyjnych i środków higieny oraz sprzętu służącego do utrzymania czystości. Wszystkie skontrolowane ustępy utrzymane były we właściwym stanie sanitarno-higienicznym, urządzenia sanitarne sprawne technicznie. Przy umywalkach zapewniono dopływ bieżącej ciepłej i zimnej wody, środki higieny oraz pojemniki na odpady. We wszystkich obiektach zapewniona jest stała obsługa personalna, natomiast w jednym ustępie kontenerowym w Tychach przy ul. Nad Jeziorem utrzymaniem czystości zajmują się pracownicy Agencji Usług Wielobranżowych.

Ustępy ogólnodostępne – w ewidencji 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę.

Ustęp funkcjonuje na terenie wodnego Placu Zabaw w Parku Jaworek. W skład wchodzi dwie automatyczne toalety, które zostały wyposażone w umywalki z baterią z ciepłą i zimną wodą, dozownik z mydłem w płynie, podajnik z ręcznikami papierowymi. Obiekt przystosowany do poruszania się osób niepełnosprawnych. W trakcie kontroli pomieszczenia utrzymane w należytym stanie sanitarno-higienicznym. Utrzymaniem czystości zajmują się pracownicy Tyskiego Zakładu Usług Komunalnych.

Baseny kąpielowe – w ewidencji 6 obiektów, przeprowadzono 7 kontroli

Przeprowadzono kontrolę na Krytej Pływalni w Tychach, której zakres dotyczył sprawdzenia wykonania nakazów decyzji tj. doprowadzenia do właściwego stanu sanitarnego schodów na hali basenowej przy zjeździe. Kontrola potwierdziła wykonanie nakazu decyzji. Obiekt oceniono jako dobry.

Na pozostałych basenach kontrole zostały przeprowadzone w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarno – higienicznego oraz realizacji obowiązków informowania, o jakości wody osób korzystających z obiektu. W obiektach systematycznie dokumentowane są zapisy pomiarów parametrów wody. Zarządzający obiektami w przypadku wystąpienia przekroczeń w badaniach jakości wody niezwłocznie informują PPIS w Tychach o rodzaju podjętych działań naprawczych. W widocznym miejscu umieszczone są informacje dot. jakości wody przeznaczonej do kąpieli oraz aktualne wyniki wody basenowej.

Park wodny – w ewidencji 1 obiekt.

Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego. Wodny Park Tychy posiada opracowane plany higieny oraz harmonogramy czyszczenia niecek basenowych i otoczenia. W obiekcie prowadzone są systematyczne zapisy parametrów jakości wody. Przy wejściu na strefę basenową znajduje się regulamin pływalni oraz komunikat o jakości wody dostępny również na stronie internetowej. Obiekt oceniono jako dobry.

Domy pomocy społecznej – w ewidencji 8 obiektów, przeprowadzono 5 kontroli.

W jednym z Domów Pomocy Społecznej przeprowadzono 2 kontrole, jedna w zakresie sprawdzenia wykonania nakazów decyzji administracyjnej z 2023 r., która potwierdziła wykonanie wszystkich punktów decyzji tj.: doprowadzono do należytego stanu higieniczno-sanitarnego gabinet doraźnej pomocy medycznej, odnowiono ściany na korytarzach komunikacyjnych i w pokojach pensjonariuszy. Druga kontrola przeprowadzona została w zakresie sprawdzenia wykonania nakazu decyzji dotyczącej działań zmierzających do redukcji liczby bakterii *Legionella* sp. w wodzie ciepłej w placówce. W trakcie kontroli potwierdzono wykonanie decyzji.

Pozostałe Domy Pomocy Społecznej skontrolowano w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego, nie stwierdzono nieprawidłowości. Właściciele systematycznie przeprowadzają remonty, gospodarka w zakresie usuwania odpadów komunalnych prowadzona jest

prawidłowo, właściciele posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych. Bielizna pościelowa prana jest w pralniach zewnętrznych lub odrębnych pomieszczeniach pomocniczych do prania. W trakcie kontroli zaobserwowano szczególną dbałość o otoczenie obiektów, które służą jako miejsce wypoczynku dla pensjonariuszy w czasie letnim. W obiektach dodatkowo przeprowadzano działania informacyjno-edukacyjne dot. postępowania z bielizną, postępowania z odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi oraz właściwej eksploatacji wewnętrznej sieci wodociągowej mającej na celu zmniejszenie ryzyka występowania bakterii z rodzaju Legionella.

Noclegownie – w ewidencji 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę.

Noclegownia Miejska w Tychach jest placówką całodobową świadczącą pomoc bezdomnym mężczyznom z terenu miasta Tychy. Placówka posiada 7 pokoi, w których może przebywać 50 osób. Dodatkowo w okresie zimowym w jeden pomieszczeniu funkcjonuje ogrzewalnia. W trakcie kontroli stwierdzono odnowienie łazienki (ściany i posadzkę pokryto płytkami ceramicznymi). W obiekcie wydzielone jest pomieszczenie pomocnicze do prania z dwiema pralnicami i suszarką dla potrzeb osób w nim przebywających. Na pranie pościeli zawarta jest umowa z firmą zewnętrzną. Obiekt zapewnia podopiecznym mydło do mycia rąk, środki dezynfekcyjne wydawane przez opiekunów w miarę potrzeb. Pomieszczenia sanitarne i pokoje mieszkańcy sprzątają sami zgodnie z opracowanym harmonogramem. Obiekt w dobrym stanie sanitarno – higienicznym.

Hotele - w ewidencji 7 obiektów, przeprowadzono 4 kontrole.

Wszystkie hotele, zostały skontrolowane w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego. Właściciele obiektów posiadają zawarte umowy na pranie bielizny pościelowej oraz umowy na odbiór odpadów komunalnych. Systematycznie przeprowadzane są remonty polegające na malowaniu ścian oraz wymianie armatury i ceramiki. Zapewniony jest zapas bielizny pościelowej oraz odpowiedni asortyment środków myjących i dezynfekcyjnych. Otoczenie obiektów stanowią tereny zielone. Wszystkie obiekty oceniono jako dobre.

W jednym hotelu przeprowadzono dwie kontrole z czego jedna dotyczyła występowania insektów. Kontrola opisana w dziale „interwencje”.

Zakłady fryzjerskie, fryzjersko – kosmetyczne, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej: w ewidencji 317 obiektów.

Zakłady fryzjerskie - w ewidencji 126 obiektów, przeprowadzono 45 kontroli.

Kontrole przeprowadzono w zakresie oceny stanu sanitarno - higienicznego. Oceniono sposób postępowania z narzędziami i przyborami fryzjerskimi po obsłudze klienta, zaopatrzenie zakładu w czystą bieliznę, sposób postępowania z odpadami oraz stan sanitarny pomieszczeń.

W jednym zakładzie stwierdzono zły stan sanitarny, który dotyczył:

- niewłaściwej dezynfekcji brudnych narzędzi i przyborów fryzjerskich;
- braku bieżącej czystości pomieszczeń;
- braku dopływu bieżącej, ciepłej wody przy umywalce w pomieszczeniu WC.

Właściciel został ukarany mandatem karnym w wysokości 200 zł, wydano decyzję administracyjną w związku z niewłaściwym stanem technicznym dotyczącym:

- brudnych, zakurzonych ścian i sufitów wszystkich pomieszczeń zakładu;
- braku dopływu bieżącej, ciepłej wody przy umywalce w pomieszczeniu WC.

W pozostałych skontrolowanych zakładach nie stwierdzono nieprawidłowości. Narzędzia i przybory fryzjerskie czyste, dezynfekowane preparatami o szerokim spektrum działania.

W większości zakładów do dezynfekcji narzędzi zastosowanie mają również:

- lampy UV;
- myjki ultradźwiękowe;
- sterylizatory UV.

Przy obsłudze klienta używa się czystej bielizny, większość zakładów przy obsłudze klienta stosuje bieliznę jednorazowego użytku. W przypadku używania ręczników wielorazowych, użyta bielizna gromadzona jest w zamykanych pojemnikach, a następnie prana poza zakładem. Bielizna czysta przechowywana jest w higienicznych warunkach.

Zakłady posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów komunalnych lub opłata za wywóz odpadów ujęta jest w czynszu za lokal. W trakcie kontroli podejmowano działania edukacyjne dotyczące postępowania z odpadami, opracowania procedur postępowania z bielizną czystą i brudną.

Zakłady kosmetyczne - w ewidencji 136 zakładów, przeprowadzono 63 kontrole.

Kontrole przeprowadzane były w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego- technicznego oraz postępowania z odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi.

Przy obsłudze klientów, w trakcie zabiegów naruszających lub mogących naruszyć ciągłość tkanki używa się sprzętu jednorazowego użycia oraz wyrobów i narzędzi sterylnych. Właściciele zakładów wyposażają obiekty w autoklawy lub posiadają zawarte umowy na sterylizację narzędzi wielorazowego użycia. Przy obsłudze klientów stosowane są również narzędzia jednorazowego użycia. Odpady niebezpieczne usuwane są do pojemników jednorazowego użycia, sztywnych, odpornych na działanie wilgoci, mechanicznie odpornych na przekłucie, przecięcie lub do czerwonych worków foliowych odpowiednio oznakowanych. Odpady odbierane są zgodnie z zawartymi umowami przez specjalistyczne firmy. Właściciele zakładów posiadają opracowane i wdrożone procedury postępowania z narzędziami powodującymi lub mogącymi powodować naruszenie ciągłości tkanki. Coraz więcej właścicieli wyposaża swoje zakłady w lodówki, w których przechowywane są odpady niebezpieczne do czasu ich odbioru przez specjalistyczną firmę. W zakładach używana jest bielizna jednorazowego i wielorazowego użycia. Bielizna wielorazowa prana jest poza zakładem. W trakcie kontroli oceniono opracowane procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi oraz instrukcje postępowania z odpadami. W trakcie kontroli podejmowano działania edukacyjne dotyczące:

- sterylizacji narzędzi;
- postępowania z odpadami niebezpiecznymi;
- opracowania procedur postępowania z bielizną czystą i brudną.

W trakcie kontroli jednego z zakładów stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- braku aktualnej dokumentacji zdrowotnej osób zatrudnionych przy obsłudze klientów;
- nieprawidłowej etykiety na roztworze z preparatem do dezynfekcji;
- przepełnionego kosza na odpady komunalne;
- braku bieżącej czystości pomieszczeń;
- braku dopływu bieżącej ciepłej wody przy umywalce.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami na właścicielkę zakładu nałożono mandat karny w wysokości 300 zł. Kontrola sprawdzająca potwierdziła usunięcie zaleceń.

Zakłady tatuażu - w ewidencji 8 obiektów, przeprowadzono 7 kontroli.

We wszystkich skontrolowanych zakładach tatuażu w trakcie obsługi klientów stosowane są narzędzia jednorazowego użycia oraz rękawiczki jednorazowego użytku. Stosowane są preparaty i środki o szerokim spektrum działania do dezynfekcji narzędzi, przyborów, powierzchni i rąk. W zakładach tych opracowane i wdrożone są:

- procedury higieniczne zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi,
- instrukcje postępowania z odpadami niebezpiecznymi oraz z bielizną.

Odpady niebezpieczne powstające podczas zabiegów usuwane są do pojemników szczelnych o nienasiąkliwych ścianach bez możliwości ponownego otwarcia. Właściciele posiadają

zawarte umowy na odbiór w/w opadów z firmami specjalistycznymi. Stosowana jest bielizna jednorazowego użytku. Stan sanitarny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń **Zakłady odnowy biologicznej (siłownie, solaria, sale ćwiczeń)** – w ewidencji 35 obiektów, przeprowadzono 16 kontroli.

W trakcie kontroli w jednej z siłowni stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- spękane siedziska w 20 urządzeniach do ćwiczeń;
- zniszczoną i spękaną tapicerkę, uniemożliwiającą mycie i dezynfekcję skrzyni Soft box;
- w szatni męskiej woda z natrysków tworzyła zastoiny na posadzkach w pomieszczeniach przyległych;
- brudne zakurzone ściany w korytarzu komunikacyjnym i recepcji, szatni męskiej, strefie cardio i wolnych ciężarów, sali zajęć fitness;
- brudny, zakurzony sufit w szatni męskiej i szatni personelu.

Wydano decyzję administracyjną. Podczas kontroli sprawdzającej stwierdzono niewykonanie punktów decyzji, wysłano upomnienie. Ponownie przeprowadzona kontrola potwierdziła wykonanie nakazów.

W salonie masażu w trakcie kontroli w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego stwierdzono szereg nieprawidłowości, między innymi:

- niewłaściwe przechowywanie czystej bielizny (ręczniki i podkłady jednorazowe);
- brak preparatu do dezynfekcji rąk;
- brak środka dezynfekcyjnego do powierzchni;
- nieaktualną dokumentację zdrowotną osób zatrudnionych;
- usuwanie odpadów komunalnych do pojemników wiklinowych, uniemożliwiających mycie i dezynfekcję;
- zakurzone, brudne ściany i sufit w pomieszczeniu socjalnym.

Za stwierdzone uchybienia sanitarne nałożono mandat karny w wysokości 200zł i wydano zalecenia pokontrolne. Podczas kontroli sprawdzającej stwierdzono wykonanie zaleceń pokontrolnych.

Pozostałe obiekty wchodzące w skład opisanej grupy utrzymane były w należyтым stanie sanitarno-technicznym. W obiektach, w których znajdują się pomieszczenia do ćwiczeń wydzielone zostały kompleksy szatniowo-sanitarne. Sprzęty do ćwiczeń utrzymane we właściwym stanie sanitarno-technicznym.

Dodatkowo w solariach przeprowadzono kontrole w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania przepisów w zakresie respektowania obowiązku informacyjnego o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium ujętego w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia, a także prawidłowej dezynfekcji urządzeń do opalania ciała oraz powierzchni. W skontrolowanych solariach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjersko-kosmetycznych – w ewidencji 12, przeprowadzono 6 kontroli.

W jednym z zakładów fryzjersko-kosmetycznych w trakcie przeprowadzonej kontroli stwierdzono nieprawidłowości tj.:

- we wszystkich pomieszczeniach ściany i sufity brudne, zakurzone z szarym nalotem wzdłuż ościeżnic okiennych.

Na stwierdzone uchybienia została wydana decyzja.

W pozostałych skontrolowanych zakładach w trakcie obsługi klientów stosowane są narzędzia jednorazowego użycia lub sterylne. Sterylizacja narzędzi przeprowadzana jest we własnym zakresie w zakładach albo zgodnie z zawartą umową na wykonanie usługi. Stosowane są preparaty i środki o szerokim spektrum działania do dezynfekcji narzędzi, przyborów, powierzchni i rąk. W zakładach tych opracowane i wdrożone są procedury higieniczne zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi a także instrukcje

postępowania z odpadami niebezpiecznymi oraz z bielizną. Odpady niebezpieczne powstające podczas zabiegów usuwane są do pojemników szczelnych o nienasiąkliwych ścianach bez możliwości ponownego otwarcia. Właściciele posiadają zawarte umowy na odbiór w/w opadów z firmami specjalistycznymi. Stosowana jest bielizna jednorazowego i wielorazowego użytku. Pranie bielizny odbywa się poza zakładami lub w pomieszczeniach pomocniczych do prania. Stan sanitarny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.

Dworce autobusowe – w ewidencji 1 obiekt, nie przeprowadzono kontroli w 2024 r.

Dworce, stacje kolejowe – w ewidencji 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę.

Dworzec PKP w Tychach – w budynku znajduje się:

- poczekalnia dla podróżnych;
- kasa biletowa;
- ustępy ogólnodostępne z wydzieloną toaletą przystosowaną dla osób niepełnosprawnych;
- punkt prasowo-gastronomiczny.

Toalety posiadają stałą obsługę. W obiekcie wyznaczone jest pomieszczenie dla obsługi sprzątającej. Przy umywalkach zapewniono dopływ bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz środki higieniczne. W wydzielonym pomieszczeniu dla obsługi sprzątającej zapewniony zapas środków myjących i dezynfekcyjnych. W poczekalni dla podróżnych dostępne metalowe ławki. Sprzątaniem dworca i otoczenia oraz ustępów zajmuje się firma zewnętrzna. Odpady usuwane do kontenera ustawionego na zewnątrz budynku wyłącznie na potrzeby dworca. Kontener opróżniany zgodnie z umową przez specjalistyczną firmę. Pomieszczenia i teren dworca utrzymane we właściwym stanie sanitarnym.

Tereny rekreacyjne, parki – w ewidencji 9 obiektów, przeprowadzono 2 kontrole.

Ośrodek Wypoczynkowy „Paprocany” w Tychach czynny jest cały rok. Sezon kąpieliskowy planowany był od 22.06.2024 r. do 31.08.2024 r. W ramach przygotowania do sezonu kąpieliskowego na terenie placu zabaw:

- przeprowadzono wymianę piasku;
- wymieniono liny w tyrolce.

Na terenie Wodnego Placu Zabaw dla dzieci wykonane były przez zewnętrzną firmę prace naprawcze polegające na odmalowaniu nawierzchni oraz obrzeży. Piasek na plaży bezpośrednio przy zbiorniku był wyczyszczony mechanicznie. Na terenie Ośrodka funkcjonują dwa kompleksy toalet, jeden przy zbiorniku wodnym, a drugi przy budynku administracyjnym. Utrzymaniem czystości toalet i terenu Ośrodka Wypoczynkowego zajmują się pracownicy Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Tychach.

Przy toaletach zapewnione są:

- środki higieniczne;
- suszarki i pojemniki na odpady.

Przy jeziorze przeprowadzono olejowanie elementów wszystkich pomostów pływających. Obecnie w trakcie budowy jest Wioska Żeglarska „MARINA II”. Tereny zielone wokół Ośrodka zadbane, systematycznie koszone.

Przez cały sezon letni woda w kąpielisku była niezdatna do kąpieli z powodu zakwitów sinic. W ostatnim tygodniu sierpnia kąpielisko zostało otwarte.

Park "Niedźwiadków" zarządzany jest przez Urząd Miasta Tychy. Na terenie parku funkcjonują: plac zabaw, piaskownice, fontanna i ławki, przy których zamontowane są kosze na odpady, aleje są utwardzone. Sprzątanie parku w sezonie odbywa się 3 razy w tygodniu przez pracowników Tyskiego Zakładu Usług Komunalnych. Kontrola roczna stanu technicznego odbywa się przez osobę posiadającą uprawnienia. Piasek w piaskownicy wymieniany dwa razy w roku. Teren parku zadbane, kosze na odpady systematycznie opróżniane. Koszenie terenów zielonych odbywa się przez firmę zewnętrzną zajmującą się konserwacją terenów zielonych.

Cmentarze – w ewidencji 6 obiektów, przeprowadzono 3 kontrole

Skontrolowane cmentarze są ogrodzone częściowo lub w całości, alejki na cmentarzach w większości utwardzone. Administratorzy dbają o utrzymanie bieżącej czystości. Każdy cmentarz posiada przynajmniej jeden punkt wodny – punkty wodne zasilane wodą wodociągową. Wydzielone są miejsca składowania odpadów wyposażone w kontenery. Prowadzona jest segregacja odpadów. Przy miejscu składowania odpadów umieszczony regulamin segregacji odpadów. W trakcie przeprowadzonych w tej grupie obiektów kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Administratorzy posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów.

Zakłady pogrzebowe – w ewidencji 4 obiektów, przeprowadzono 1 kontrolę.

W skontrolowanym zakładzie w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego stwierdzono, że na wyposażeniu dostępne są środki dezynfekcyjne o szerokim spektrum działania oraz odzież ochronna. Podpisana jest umowa na wywóz odpadów niebezpiecznych ze specjalistyczną firmą. Skontrolowano dwa środki transportu do przewozu zwłok. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pralnie: w ewidencji 2 obiekty, przeprowadzono 1 kontrolę.

Kontrolę przeprowadzono w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego. Podczas kontroli stwierdzono:

- brudne, zakurzone ściany i sufity wszystkich pomieszczeń pralni.

W związku z stwierdzonym uchybieniem została wydana decyzja administracyjna nakazująca doprowadzenie do należytego stanu higieniczno-sanitarnego ścian i sufitów wszystkich pomieszczeń pralni. Na wniosek strony dokonano również kontroli 2 środków przeznaczonych do transportu bielizny. Wydano pozytywną opinię sanitarną.

Obiekty sportowe – w ewidencji 9 obiektów, przeprowadzono 7 kontroli.

Na Stadionie Miejskim stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- brudnych zakurzonych ścian;
- uszkodzonych urządzeń do ćwiczeń w siłowni;
- zniszczonych powierzchni drewnianych skrzyń do ćwiczeń;
- w szatni dla gości powierzchnia kozetek do masażu zawodników z ubytkami, zniszczona.

Na powyższe nieprawidłowości wydano decyzje administracyjną nakazującą usunięcie uchybień.

W trakcie kontroli na Stadionie Zimowym stwierdzono nieprawidłowości tj.:

- powierzchnia kozetki i zagłówka zniszczona;
- ściany i sufity w sali odpraw brudne i z ubytkami;
- posadzka uszkodzona;
- w sali do ćwiczeń ściany i sufity brudne;
- siedziska i skrzynia do ćwiczeń zniszczone.

Na usunięcie powyższych nieprawidłowości wydano decyzję administracyjną:

W trakcie kontroli na Stadionie Sportowym przy ul. Andersa stwierdzono nieprawidłowości tj.:

- brudne, zakurzone ściany i sufity w kompleksach szatniowo sanitarnych dla zawodników;
- w pomieszczeniu dla sędziów i w korytarzu komunikacyjnym;
- brak bieżącej ciepłej wody przy umywalkach w pomieszczeniach natrysków;
- uszkodzone i popękane siedziska na trybunach dla kibiców.

Wydano decyzje administracyjną nakazującą usunięcie uchybień. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie nakazów decyzji.

W pozostałych skontrolowanych obiektach sportowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Targowiska – w ewidencji 4 obiekty, przeprowadzono 1 kontrolę.

Na Targowisku Tyskie Hale Targowe w trakcie kontroli w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- brudnych, zakurzonych ścian i sufitów w pomieszczeniach toalet damsko-męskich;
- zniszczonych drzwi wejściowych do jednej toalety;
- splekanych umywalek w przedsionkach tych toalet.

Na stwierdzone nieprawidłowości wydano decyzję administracyjną dotyczącą usunięcia ww. uchybień z terminem realizacji do dnia 30 września 2024 r. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie nakazów decyzji w całości. Obiekt oceniono jako dobry.

Środki transportu publicznego – w ewidencji 2 podmioty.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano:

Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Tychach przy ul. Towarowej 1. PKM posiada podpisaną umowę na usługę mycia pojazdów w środku i na zewnątrz. W ramach umowy firma zapewnia środki myjące i dezynfekcyjne. Generalne czyszczenie, pranie tapicerki i siedzisk odbywa się raz na kwartał. Dwa razy w roku odbywa się akrylizacja podłóg. Na wyposażeniu każdego autobusu zapewniona jest apteczka pierwszej pomocy.

Tyskie Linie Trolejbusowe Sp. z o.o. w Tychach, ul. Towarowa 3 posiadają na stanie 30 środków transportu w tym dwa trolejbusy elektryczne. Na terenie zajezdni znajdują się dwa stanowiska do ładowania pojazdów. Mycie i dezynfekcja pojazdów od środka tj. szyby, poręcze, podłogi odbywają się codziennie od godz. 22.00 do godz. 6.00 w hali warsztatowej lub na placu postojowym przez pracowników TLT. W przypadku pojawienia się zabrudzeń na tapicerowanych siedziskach w trolejbusach są zgłaszane osobie odpowiedzialnej za utrzymanie czystości i sprzątane w czasie postoju. W posiadaniu TLT jest urządzenie umożliwiające pranie siedzisk, foteli. Mycie z zewnątrz odbywa się na myjni automatycznej należącej do firmy zewnętrznej w zależności od potrzeb. Kierowca posiada pojemnik na odpady, które następnie usuwane są do pojemników na terenie zajezdni. Każdy trolejbus posiada na wyposażeniu apteczkę pierwszej pomocy. Zapas środków myjących i dezynfekcyjnych przechowywany w magazynie w hali odpraw. Skontrolowane trolejbusy utrzymane były w odpowiednim stanie sanitarno – porządkowym.

W 2024 r. wpłynęło 13 interwencji.

1. Interwencja dotycząca złej jakości wody w niecce basenowej na Krytej Pływalni w Tychach. Pobrano próbki wody z niecki basenu i przeprowadzono kontrolę sanitarną w obiekcie. Stan sanitarny nie budził zastrzeżeń, wyniki badań wody były dobre. *Interwencja bezzasadna.*
2. Interwencja związana z hałasem w lokalu mieszkalnym pochodzącym od wentylatorów zamontowanych od strony zaplecza sklepu ogólnospżywczego. Zgłaszający interwencję drogą e-mailową odstąpili od kontroli i przeprowadzenia pomiarów uzasadniając, iż właściciel sklepu podjął skuteczne działania w celu zmniejszenia hałasu i nie jest on już uciążliwy. *Interwencja bezzasadna.*
3. Interwencja przekazana przez Urząd Miasta w Tychach związana z emisją hałasu przedostającego się do mieszkania przy ul. Dąbrowskiego, pochodzącego od klimatyzatorów /wentylatorów zlokalizowanych na dachu budynku, w którym mieści się szkoła tańca oraz od muzyki odtwarzanej podczas zajęć tanecznych. Przeprowadzono kontrolę, w trakcie której wnosząca interwencję odnosiła się wyłącznie do głośnej muzyki i dudnienia słyszalnego w ciągu całego dnia. Pisemnie poinformowano Stronę oraz Urząd Miasta w Tychach, iż Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzają pomiary

w oparciu o Polską Normę, a hałas powodowany podczas zajęć tanecznych nie może być traktowany jak hałas pochodzący z urządzeń technicznych, o których jest mowa w PN. *Interwencja bezzasadna.*

4. Interwencja dotycząca pojawienia się owadów (karaluchy, prusaki) w lokalu mieszkalnym przy ul. Arkadowej. Według wnoszącego robaki przedostawały się najprawdopodobniej od strony gdzie umiejscowiony jest osiedlowy śmietnik. Wystosowano pismo do właściciela mieszkania i administratora budynku o zamiarze przeprowadzenia kontroli. Właściciel mieszkania za pośrednictwem email poinformował, iż administrator wynajął firmę DDD, która stwierdziła, że robaki to wtyki amerykańskie nieszkodliwe i obecnie nie ma ich w mieszkaniu i nie ma potrzeby podejmowania żadnych działań. *Interwencja bezzasadna.*
5. Interwencja dotycząca niewłaściwego korzystania z lokalu mieszkalnego i przynależnego do mieszkania ogródka. Przeprowadzono kontrolę sanitarną w obecności MOPS w Tychach i Zarządcy Nieruchomości. W trakcie kontroli stwierdzono tendencje mieszkańca do zbieractwa, ogródek mocno zanieczyszczony. Ponowne kontrole potwierdziły całkowite uprzątnięcie mieszkania oraz ogródka. *Interwencja zasadna.*
6. Interwencja dotycząca zanieczyszczonego balkonu różnego rodzaju śmieciami, rzeczami i potencjalnego pojawienia się robactwa oraz zagrożenia pożarowego w budynku mieszkalnym. W trakcie kontroli potwierdzono zanieczyszczenie balkonu różnego rodzaju rzeczami, wiadrami, torbami wypełnionymi niewiadomego pochodzenia rzeczami. Nie stwierdzono obecności insektów, ani śladów ich obecności. Ponowne kontrole potwierdziły całkowite uprzątnięcie zalegających na balkonie odpadów. *Interwencja zasadna.*
7. Interwencja dotycząca wilgoci i zagrzybienia ścian w lokalu mieszkalnym. Podczas kontroli stwierdzono występowanie zawilgocenia i szaro-ciemnego nalotu w pokojach i kuchni. Sprawę przesłano zgodnie z posiadanymi kompetencjami do Inspektora Nadzoru Budowlanego. *Interwencja zasadna.*
8. Interwencja dotycząca złych warunków sanitarno – higienicznych panujących w Salonie Kosmetycznym w Tychach. Podczas kontroli potwierdzono opisane w interwencji zagadnienia między innymi:
 - brak prawidłowych etykiet na środkach do dezynfekcji;
 - brudne prześcieradła dla klientów;
 - brudny fotel dla klienta;
 - brak ciepłej wody przy umywalce.
 W związku z nieprawidłowościami na właściciela nałożono mandat karny w wysokości 300 zł. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie zaleceń. *Interwencja zasadna.*
9. Interwencja dotycząca występowania pluskiew w jednym z hoteli. W trakcie przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono żywych ani martwych insektów oraz żadnych śladów ich obecności. *Interwencja bezzasadna.*
10. Interwencja dotycząca składowania gabarytów obok wiaty śmietnikowej przy ul. Batorego w Tychach. W dniu kontroli pojemniki na odpady nie były przepełnione, nie stwierdzono również zalegających gabarytów. Teren wokół wiaty śmietnikowej w dniu kontroli był utrzymany czysto, nie stwierdzono obecności gryzoni, insektów oraz uciążliwych zapachów. *Interwencja bezzasadna.*
11. Interwencja dotycząca zanieczyszczania odchodami gołębimi: gzymsów, parapetów i wystających części balkonów przy ul. Czarnieckiego w Tychach. Podczas kontroli potwierdzono zasadność interwencji. Wspólnota Mieszkaniowa zobowiązała się na doprowadzenie gzymsów do odpowiedniego stanu sanitarnego tj. usunięcia ptasich odchodów i zainstalowania blachy zabezpieczającej przed bytowaniem gołębi w terminie dwóch miesięcy. Pisemnie poinformowano o wykonaniu prac. *Interwencja zasadna.*
12. Interwencja dotycząca zanieczyszczania odchodami gołębimi: galerii z mieszkaniami, drzwi z klatki schodowej, poręczy, balkonu przynależnego do niezamieszkałego lokalu przy ul. Alberta Einsteina w Tychach. W trakcie kontroli potwierdzono występujące

zanieczyszczenia odchodami gołębimi. Nakazano administratorom doprowadzenie galerii oraz balkonu do właściwego stanu sanitarnego poprzez usunięcie pozostałych odchodów ptasich oraz wykonania zabiegu dezynfekcji. Ponowna kontrola sanitarna potwierdziła usunięcie odchodów, padłych ptaków oraz otrzymano protokół wykonania zabiegu utylizacji i dezynfekcji przez specjalistyczną firmę DDD. Interwencja zasadna.

13. Interwencja dotycząca przedostającego się robactwa i szczurów z budynku przy ul. Bukowej do innego budynku przy Bukowej w Tychach. Przeprowadzono kontrolę w ww. budynkach oraz ich otoczenia przy współudziale przedstawicieli Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych w Tychach. W trakcie kontroli korytarzy piwnicznych nie stwierdzono obecności insektów oraz śladów bytowania gryzoni. Interwencja bezzasadna.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia i wykorzystywanej do kąpieli i rekreacji.

W 2024 r. ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294), na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Do zadań własnych gminy zgodnie z cytowaną Ustawą należy zbiorowe zaopatrzenie w wodę. Dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia na terenie Tychów zajmuje się:

- Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A w Tychach z siedzibą przy ul. Sadowej 4.
- Mieszkańcy miasta Tychy zaopatrywani są w wodę pochodzenia powierzchniowego kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach;
- Mieszkańcy dzielnic: Wilkowyje oraz Mąkołowice do ul. Powstańców zaopatrywani są w wodę pochodzenia podziemnego z ujęcia wody „Leśna” w Tychach należącego do RPWiK w Tychach.

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi monitoring jakości wody w celu oceny jej zgodności z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz analizuje możliwe zagrożenia zdrowotne wynikające z przekroczeń wartości parametrycznych i czasu ich występowania. W ramach monitoringu jakości wody PPIS w Tychach pobiera próbki do badań laboratoryjnych, zgodnie z harmonogramem kontroli urzędowych oraz próbki dodatkowe wynikające z bieżących potrzeb na przykład związane z interwencjami mieszkańców.

Badania jakości wody realizowane przez przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach kontroli wewnętrznej były zgodnie z ustalonymi rocznymi „Harmonogramami pobierania próbek wody” z częstotliwością określoną w przywołanym powyżej rozporządzeniu.

Próbki wody pobierane były głównie z punktów zlokalizowanych na sieci wodociągowej (punktów zgodności) oraz w stacjach uzdatniania wody (woda uzdatniona).

Przedsiębiorstwa wodociągowe przekazują do PPIS w Tychach sprawozdania z badań, które wykonywane były w akredytowanych laboratoriach posiadających system jakości badań wody zatwierdzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej badane były w laboratoriach:

- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach i Bielsku – Białej
- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Katowicach;
- Centrum Badań i Dozoru Sp. z o.o. z siedzibą w Łędzinach,
- Wydziały Badania Wody należące do Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach odpowiednio w: Laboratorium Katowice, Laboratorium Goczałkowice, Laboratorium Maczki w Sosnowcu;
- SGS Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Pszczynie.

Jakość fizykochemiczna i mikrobiologiczna badanych próbek wody (w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej) nie budziła zastrzeżeń, w pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających tą wodę oraz pogorszyć jej ocenę organoleptyczną dokonywaną przez konsumentów. Woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia czyli jest zdatna do spożycia jeśli spełnia określone wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Podstawowym kryterium, jakie powinna spełniać woda do spożycia jest brak mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz brak agresywnych właściwości korozyjnych.

W 2024 r. nie zgłoszono żadnej interwencji na złą jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu.

Pływalnie / baseny kąpielowe

- Pod nadzorem PPIS w Tychach znajduje się 7 obiektów:
- 1 Kryta Pływalnia przy ul. Edukacji 9
- 1 Wodny Park Tychy przy ul. Sikorskiego 20
- 3 baseny hotelowe; Stara Poczta, Arena i Piramida
- 2 baseny szkolne – Sportowa Szkoła Podstawowa Nr 19 w Tychach; Zespół Szkół nr 5 przy ul. Edukacji 11

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach za zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się osób jest odpowiedzialny administrator obiektu, który prowadzi kompleksową kontrolę jakości wody na pływalniach oraz odpowiada za jakość usług świadczonych w obiektach.

W 2024 r. zarządzający pływalniami wykonywali badania zgodnie z harmonogramem uzgodnionym i zatwierdzonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach. Wszystkie przeprowadzone badania jakości wody na pływalniach były realizowane przez laboratoria, które posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji.

Sprawozdania z badań jakości wody na pływalniach wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przekazywane były do PPIS w Tychach. Zakresy i częstotliwość badań wody były zgodne z wymaganiami mikrobiologicznymi i fizykochemicznymi wody na pływalniach, w tym wody doprowadzanej na pływalnię, określonymi w zał. nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r.

W przypadku nieprawidłowych wyników badań zarządzający podejmowali działania naprawcze, a informacje o podjętych działaniach naprawczych przekazywano na bieżąco Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Tychach.

Zarządzający prowadzili w sposób udokumentowany bieżącą obserwację wody na pływalni oraz wykonywali bieżące pomiary (pH, potencjał redoks, chlor wolny, chlor związany) zapisywane w odpowiednich rejestrach. Na tej podstawie oraz na podstawie wykonanych własnych badań laboratoryjnych PPIS w Tychach wydawał zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni. Zgodnie z cytowanym wyżej rozporządzeniem zarządzający pływalnią zamieszczali na tablicy informacyjnej aktualne komunikaty o jakości wody na pływalni oraz zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni wydaną w 2024 r.

Kąpielisko

W dniu 2 lutego 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach zaopiniował pozytywnie przedłożony projekt uchwał Rady Miasta Tychy w sprawie wykazu kąpielisk zorganizowanych na terenie Gminy Miasta Tychy na 2024 r. oraz ustalenia sezonu kąpielowego w okresie od 22 czerwca do 1 września 2024 r.

Organizatorem Kąpieliska był Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR) w Tychach przy al. Niepodległości 12 w Tychach.

MOSiR w Tychach porozumieniem z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach ustalił harmonogram pobierania próbek wody w sezonie z kąpieliska w ramach kontroli wewnętrznej.

Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego w ramach kontroli urzędowej przeprowadzonej 17 czerwca 2024 r. upoważnieni pracownicy PPIS w Tychach dokonali oceny wizualnej kąpieliska oraz pobrali próbkę wody do badań. Na podstawie oceny wizualnej wody stwierdzono nieprzydatność wody do kąpielii ze względu na zakwity sinic w ilości powodującej zmianę barwy i mętności, zgodnie z wymaganiami zawartymi ww. rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpielii (Dz. U. 2019 r., poz. 255). W pobranej próbce wody na podstawie otrzymanych wyników laboratoryjnych nie stwierdzono przekroczeń mikrobiologicznych. Poinformowano Prezydenta Miasta Tychy oraz organizatora kąpieliska o zakazie kąpielii.

Organizator kąpieliska zgodnie z ustalonym harmonogramem w ramach kontroli wewnętrznej pobierał próbki wody oraz dokonywał oceny wizualnej. Wszystkie próbki spełniały wymagania mikrobiologiczne zawarte w ww. rozporządzeniu, natomiast ze względu na zakwity sinic w ilości powodującej zmianę barwy i mętności PPIS w Tychach, za każdym razem stwierdzał nieprzydatność wody do kąpielii.

Orzeczenia każdorazowo wysyłane były do organizatora kąpieliska oraz Prezydenta Miasta Tychy.

W dniu 21 sierpnia 2024 r., organizator kąpieliska (MOSiR Tychy) na podstawie oceny wizualnej wody przekazanej do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach stwierdził brak zakwitu sinic. Po przeprowadzonej kontroli urzędowej przez przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach w dniu 21 sierpnia 2024 r. - stwierdzono przydatność wody do kąpielii zgodnie z wymaganiami zawartymi ww. rozporządzeniu Ministra Zdrowia brak obecności sinic.

W dniu 22 sierpnia 2024 r. po przeprowadzonej ponownej kontroli urzędowej stwierdzono nieprzydatność wody do kąpielii ze względu na zakwity sinic w ilości powodującej zmianę barwy i mętności. Ze względu na naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia w dniu 22 sierpnia 2024 r. wydano decyzję administracyjną o tymczasowym zakazie kąpielii z terminem natychmiastowej wykonalności oraz nakazano:

- ustalić przyczynę zanieczyszczenia wody i podjąć działania dla ochrony zdrowia ludzkiego i poprawy jakości wody;
- powiadomić osoby korzystające z kąpieliska o braku przydatności wody do kąpielii do czasu uzyskania pozytywnych wyników badania wody;
- powiadomić PPIS w Tychach o wykonywanych działaniach;
- umieścić informacje o zakazie kąpielii w miejscu oznaczenia kąpieliska oraz w jego pobliżu.

Jednocześnie poinformowano Prezydenta Miasta Tychy o zakazie kąpielii i umieszczono stosowną informację - komunikat na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarnej Epidemiologicznej w Tychach, na portalu społecznościowym Facebook oraz internetowym serwisie kąpieliskowym.

W dniu 27 sierpnia 2024 r. organizator ponownie poinformował o braku występowania zakwitu sinic, co potwierdzone zostało przez przedstawicieli PPIS w Tychach.

Decyzja o zakazie kąpielii została wygaszona a kąpielisko ponownie otwarte. Kąpielisko pn. Ośrodek Wypoczynkowy Paprocany – Jezioro Paprocany było otwarte 6 dni.

Po dokonaniu weryfikacji danych w oparciu o przepisy Ustawy Prawo Wodne oraz wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpielii, po obliczeniu percentyli w oparciu o wymagania mikrobiologiczne dla wód powierzchniowych dokonano oceny

sezonowej – jakość wody uznano jako dostateczną. Klasyfikacja czteroletnia dla kąpieliska Ośrodek Wypoczynkowy Paprocany – Jezioro Paprocany, zlokalizowanego przy ul. Parkowej 17 w Tychach - jakość wody oceniono jako: dostateczną.

Analiza i wnioski

Sprawowanie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej przyczynia się do ciągłej poprawy warunków świadczenia usług. Na przestrzeni ostatniego roku nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej, wyniki jednoznacznie wskazują na poprawę stanu technicznego i sanitarnego nadzorowanych obiektów oraz wysokiego poziomu świadczonych usług. Wiele podmiotów gospodarczych w swojej działalności dąży do poprawy funkcjonalności pomieszczeń, zmiany wystroju wnętrz, wyposaża swoje obiekty w nowoczesne, dobrej jakości materiały sprzęty i urządzenia, co idzie w parze z wymaganiami technicznymi i sanitarnymi określonymi w obowiązujących aktach prawnych.

Jednak w dalszym ciągu dla pracowników dokonujących czynności kontrolnych w zakładach kosmetycznych, fryzjerskich i tatuażu utrudniony jest sposób ich przeprowadzania. Powodem jest brak aktu prawnego, który określałby szczegółowe wymogi dla obiektów świadczących usługi z zakresu fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej.

We wszystkich skontrolowanych obiektach dodatkowo sprawdzano czy obowiązuje w nich zakaz palenia, czy umieszczone są znaki graficzne dotyczące zakazu palenia oraz czy zakaz ten jest przestrzegany zarówno przez pracowników jak i klientów.

4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

Oddział Laboratoryjny wykonuje badania i pomiary w zakresie próbek wody, próbek kału i wymazów z kału w kierunku nosicielstwa i zakażeń jelitowych, badania próbek biologicznych wskaźników kontroli skuteczności sterylizacji.

Zadania te realizowane są odpowiednio w dwóch sekcjach: Sekcji Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL-KŚ) oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL-B).

Personel Laboratorium posiada właściwe wykształcenie, odpowiednie kwalifikacje, wiedzę techniczną, umiejętności i doświadczenie. Personel jest również merytorycznie przygotowany do rozwiązywania problemów klienta, ponadto systematycznie podnosi swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych.

Laboratorium PSSE w Tychach posiada odpowiednie do zakresu wykonywanych badań pomieszczenia. Tam gdzie jest to wymagane ze względu na wpływ na ważność wyników, warunki środowiskowe są monitorowane, kontrolowane i rejestrowane zgodnie z odpowiednimi specyfikacjami lub metodykami badawczymi. Kontrola warunków środowiska polega np. na pomiarze temperatury, wilgotności, sprawdzaniu mikrobiologicznej czystości powietrza i powierzchni.

Stosowane do badań wyposażenie pomiarowe jest prawidłowo nadzorowane poprzez wzorcowanie zewnętrzne w kompetentnych akredytowanych laboratoriach wzorcujących, sprawdzanie wewnętrzne, modernizację i konserwację. W miarę potrzeb i możliwości laboratorium jest na bieżąco doposażane w nowoczesny sprzęt.

Oddział Laboratoryjny ma wdrożony i funkcjonujący system zarządzania zgodny z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Formalnym potwierdzeniem kompetencji laboratorium jest posiadany Certyfikat Akredytacji Nr AB 500 nadany przez organizację udzielającą uznania jakim jest Polskie Centrum Akredytacji. Obecnie Oddział Laboratoryjny pracuje w VI cyklu akredytacji.

Aktualny Zakres akredytacji jest dostępny na stronie internetowej PCA: www.pca.gov.pl, w zakładce: akredytowane podmioty → laboratoria badawcze.

Oddział Laboratoryjny dąży do osiągnięcia i utrzymania wysokiego poziomu jakości wykonywanych badań i usług świadczonych klientom, który pozwala na uzyskanie ważnych dla klientów wyników, spełnienia oczekiwań i wymagań klientów a także organów stanowiących i organizacji udzielającej uznania.

Badania wykonywane są zgodnie z ustalonymi i wyspecyfikowanymi metodami z zastosowaniem dobrej (profesjonalnej) praktyki laboratoryjnej opartej na doświadczeniu zawodowym personelu oraz bieżącym wewnętrznym i zewnętrznym potwierdzaniu ważności wyników. Działalność laboratoryjna jest zorganizowana i prowadzona w taki sposób, aby zawsze były przestrzegane prawa klientów, bezstronność i poufność wszelkich informacji oraz

aby była zachowana integralność systemu zarządzania podczas planowania i wdrażania zmian. Ponadto Oddział Laboratoryjny systematycznie na bieżąco identyfikuje i rozpatruje ryzyka oraz szanse związane z działalnością laboratoryjną.

Uzyskane wyniki badań pozwalają Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach na monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej powiatu, jej obiektywną ocenę oraz podejmowanie niezbędnych i właściwych działań interwencyjnych.

W 2024 r. wykonywane były badania wody dla obszaru działania PSSE w Tychach i PSSE w Katowicach oraz badania kału, wymazów z kału i skuteczności procesów sterylizacji dla obszaru działania PSSE w Tychach, PSSE w Rybniku i PSSE w Wodzisławiu Śląskim.

Łączną liczbę i kierunki badań dla ww. obszaru działania PSSE przedstawia poniższa tabela.

Sekcja	Rodzaj badań	Liczba badań	Liczba oznaczeń
Sekcja Badań Higieny Komunalnej i Środowiska	Badania próbek wody z ujęć powierzchniowych i głębinowych, sieci wodociągowej, wody przeznaczonej do kąpiel (kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpiel i baseny kąpielowe) obejmujące: PARAMETRY FIZYCZNE: barwa, mętność, odczyn (pH), potencjał redox, przewodność smak, zapach, zawiesiny PARAMETRY CHEMICZNE: jon amonowy, azotany, azotyny, Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, chlorki, chlor wolny i ogólny, chlor związany, glin, indeks nadmanganianowy, mangan, tlen rozpuszczony, wapń i magnez (zawartość sumaryczna) – twardość, żelazo PARAMETRY BAKTERIOLOGICZNE: Bakterie grupy coli, Escherichia coli, Clostridium perfringens łącznie ze sporami, Enterokoki, Gronkowce koagulazo-dodatnie, Legionella, Ogólna liczba bakterii na agarze odżywczym, Pseudomonas aeruginosa	2926	7446
Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń	BIEGUNKI – badanie dzieci chorych do drugiego roku życia w kierunku pałeczek Salmonella, Shigella, Yersinia, Escherichia coli z grupy: O25, O26, O44, O55, O86, O111, O114, O119, O124, O125, O126, O127, O128, O142, O157 i innych pałeczek z rzędu Enterobacterales. CHOROZY – badanie osób z objawami chorobowymi wskazującymi na zakażenie pałeczkami Salmonella, Shigella, Yersinia i Escherichia coli z grupy: O157 i innych pałeczek z rzędu Enterobacterales. OZDROWIENICY – badanie osób, u których stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella po leczeniu oraz po ustąpieniu objawów chorobowych NOSICIELE – badanie osób bez objawów chorobowych, w organizmach których bytują i rozmnażają się pałeczki Salmonella i Shigella STYCZNOŚĆ – badanie osób bez objawów chorobowych, które pozostawały w bezpośredniej lub pośredniej styczności z osobą chorą, u której stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella KLASYFIKACJA SZCZEPÓW – potwierdzenie biochemiczne i serologiczne, wyhodowanych przez laboratoria spoza Inspekcji Sanitarnej, szczepów Salmonella, Shigella, Escherichia coli BRANŻOWCY – badanie osób zdrowych w celu wyeliminowania nosicielstwa pałeczek Salmonella i Shigella BADANIE WSKAŹNIKÓW BIOLOGICZNYCH kontroli skuteczności sterylizacji przeprowadzanych w autoklawach (Sporal A) i sterylizatorach (Sporal S) BADANIE W KIERUNKU PASOŻYTÓW PRZEWODU POKARMOWEGO – wykrywanie i różnicowanie jaj, cyst i członów pasożytów przewodu pokarmowego w kale, jaj pasożytów przewodu pokarmowego w wymazie z fałd okołoodbytniczych oraz wykrywanie obecności w kale antygenu Giardia lamblia metodą immunochromatograficzną BADANIA WIRUSOLOGICZNE kału w kierunku rotawirusów i adenowirusów	13717	150246

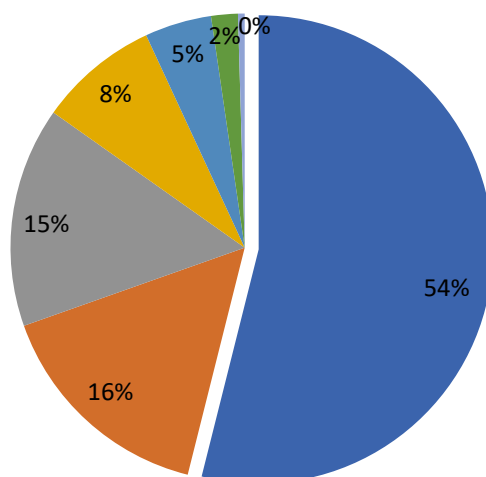
5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH.

W Tychach w 2024 r. nadzorem bieżącym w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy, wprowadzania do obrotu jak również stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin oraz wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych objętych było 277 podmiotów gospodarczych. W zakładach tych zatrudnionych było 29587 pracowników.

W 2024 r. przeprowadzono 118 kontroli w 94 obiektach. Podczas większości kontroli prowadzono działania edukacyjno-informacyjne. Wydano 46 decyzji dotyczących usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, które dotyczyły naruszenia przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy, wprowadzania do obrotu jak również stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin stwarzających zagrożenie oraz wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych. Decyzje zawierały 217 nakazów. Nałożono 1 grzywnę w drodze mandatu karnego w kwocie 500 zł.

W zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi przeprowadzono 9 kontroli. W dwóch przypadkach stwierdzono niewłaściwe oznakowanie produktu kosmetycznego; w jednym przypadku w wyniku przeprowadzonych badań próbek produktu kosmetycznego pobranych w obiekcie handlowym stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej zawartości zanieczyszczenia mikrobiologicznego określonej partii tego produktu – produkt został wycofany z rynku decyzją podlegającą natychmiastowemu wykonaniu.

Stwierdzone nieprawidłowości

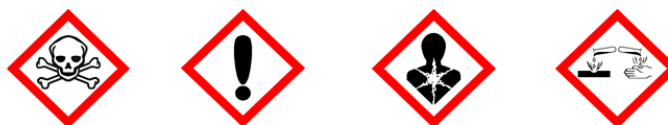
- w zakresie złego stanu higienicznosanitarnego pomieszczeń
- w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin
- w zakresie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia
- w zakresie czynników rakotwórczych
- brak lub niewłaściwa ocena ryzyka zawodowego
- w zakresie przekroczeń normatywów higienicznych
- w zakresie szkodliwych czynników biologicznych

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia stwarzanego przez substancje chemiczne i ich mieszaniny:

Piktogramy dla zagrożeń fizykochemicznych

Piktogramy dla zagrożeń dla zdrowia

Piktogram dla zagrożenia dla środowiska

Znak ostrzegający przed zagrożeniem biologicznym:

Przykładowe znaki nakazujące stosowanie środków ochrony indywidualnej:

Czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy

Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy stwierdzono w 37 zakładach, głównie w zakresie hałasu oraz w mniejszym stopniu w zakresie promieniowania optycznego nielaserowego, drgań działających na organizm człowieka przez kończyny górne, czynnika chemicznego – manganu i jego związków nieorganicznych – w przeliczeniu na Mn frakcja respirabilna. W warunkach tych pracowało 1158 osób.

Choroby zawodowe

W 2024 r. stwierdzonych zostało 8 chorób zawodowych w 5 zakładach pracy, w tym: 7 przewlekłych chorób obwodowego układu nerwowego wywołanych sposobem wykonywania pracy – zespołów cieśni w obrębie nadgarstka, 1 pylica płuc – pylica azbestowa.

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

Na terenie Miasta Tychy nie stwierdzono obiektów, w których są wytwarzane lub wprowadzane do obrotu środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

Podsumowanie

W zakładach pracy na terenie powiatu stwierdzane są głównie przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu na stanowiskach pracy - pracodawcy są zobowiązani do sporządzania i wprowadzania w życie programów działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas oraz do zapewnienia pracownikom odpowiednich środków ochrony indywidualnej słuchu. Występuje też praca monotypowa na liniach produkcyjnych, która jest przyczyną chorób zawodowych wywołanych sposobem wykonywania pracy - przewlekłych chorób obwodowego układu nerwowego i przewlekłych chorób układu ruchu.

Większość stwierdzanych w zakładach pracy nieprawidłowości dotyczyło niewłaściwego stanu pomieszczeń higienicznosanitarnych lub pomieszczeń pracy. Często stwierdzane było nieprzestrzeganie przepisów prawa w zakresie stosowania lub wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, a także brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy.

6. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Stan sanitarny opracowano na podstawie analizy wyników uzyskanych podczas prowadzenia bieżącego nadzoru nad placówkami, zwracając szczególną uwagę na zapewnienie właściwych warunków higieniczno-zdrowotnych i bezpieczeństwa pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach.

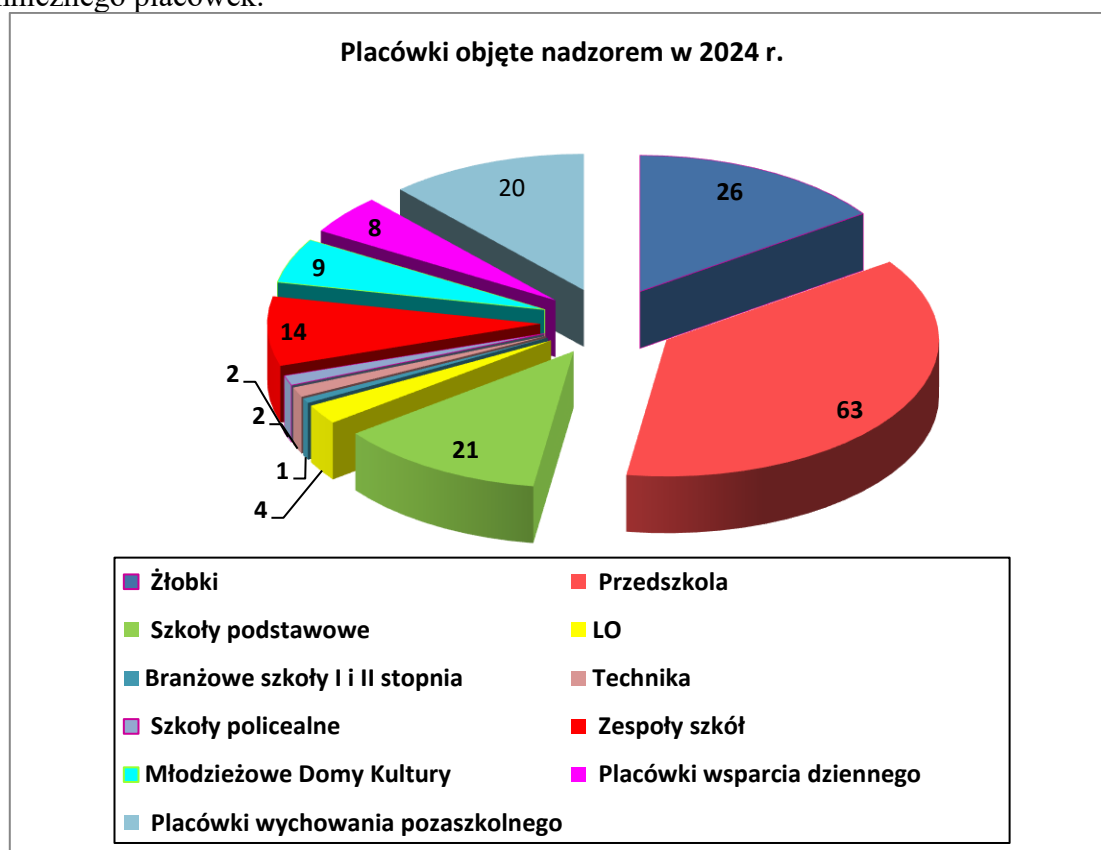
Przedmiotem czynności prowadzonych w placówkach nauczania i wychowania był:

- nadzór nad warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach, nad stanem technicznym boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach;
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzież;
- nadzór nad przechowywaniem i stosowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w szkołach;
- ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii;
- ocena sytuacji w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy;
- ocena procesu nauczania-uczenia się w szkołach podstawowych;
- ocena organizacji i przebiegu akcji wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

W 2024 r. w ewidencji znajdowały się **172** placówki nauczania i wychowania w mieście Tychy. Placówki objęte stałym nadzorem sanitarnym to przede wszystkim szkoły podstawowe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej i inne. Przeprowadzono **129** kontroli bieżącego stanu sanitarno-higienicznego. Kontrole, które wykazywały nieprawidłowości kończyły się wszczęciem postępowania administracyjnego lub wydaniem zaleceń pokontrolnych. Nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

- złego stanu technicznego sal lekcyjnych oraz innych pomieszczeń przeznaczonych do pobytu dzieci i młodzieży,
- stanu technicznego toalet, w tym sprawności technicznej armatury.

W 2024 r. wydano 5 decyzji administracyjnych dotyczących nieprawidłowego stanu technicznego placówek.

Żłobki

Szczególną uwagę poświęcono placówkom przeznaczonym dla najmłodszych dzieci. Opiekę najmłodszym dzieciom zapewniono łącznie w 26 placówkach. Skontrolowano 17 żłobków, w których przebywało 533 dzieci. Przeprowadzono 18 kontroli sanitarnych. Stan techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań sanitarno-technicznych, a warunki do utrzymania higieny uznano za prawidłowe. W 2024 r. wydano 3 decyzje określające maksymalną liczbę dzieci w żłobkach.

Przedszkola

W 2024 r. PPIS w Tychach nadzorował 63 przedszkola. Skontrolowano 37 placówek, do których zapisanych było 3251 dzieci. Przeprowadzono 40 kontroli sanitarnych. Większość skontrolowanych przedszkoli funkcjonowało w budynkach przystosowanych do tego celu. Pomieszczenia przeznaczone na pobyt dzieci utrzymane były w należytej czystości i porządku. Przyległe tereny placów zabaw były ogrodzone i utrzymane w czystości. Przedmiotem kontroli terenów rekreacyjnych i placów zabaw był stan sanitarno-techniczny urządzeń, w tym posiadanie certyfikatów zgodności z normami, sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci, umieszczanie czytelnych i kompletnych regulaminów oraz posiadanie harmonogramów napraw i kontroli. Szczególną uwagę zwracano na częstotliwość wymiany piasku oraz zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniem.

Szkoły

W 2024 r. PPIS w Tychach nadzorował 21 szkół podstawowych, 14 zespołów szkół, 4 LO, 2 technika, 1 branżową szkołę I stopnia oraz 2 szkoły policealne, w których przeprowadzono 60 kontroli sanitarnych.

Budynki szkół przystosowane są do potrzeb użytkowników, a ich stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. Co roku w placówkach przeprowadzane są bieżące prace remontowe, poprawiane są warunki pracy/nauki uczniów. W większości szkoły prowadzą zajęcia lekcyjne w systemie jednozmianowym. Zajęcia odbywające się w szkołach w systemie dwuzmianowym dotyczą głównie klas I – III. Wszystkie nadzorowane placówki posiadają podłączenie do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest organizacja zajęć wychowania fizycznego. W trakcie kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwracano na problem niewykorzystywania umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego. Mimo, iż warunki do utrzymania higieny osobistej z roku na rok są coraz lepsze, uczniowie nadal nie korzystają z nich systematycznie.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi

W 2024 r. prowadzono nadzór nad warunkami w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach. We wszystkich skontrolowanych szkołach substancje chemiczne i ich mieszaniny oznakowane były w sposób widoczny, umożliwiając ich identyfikację oraz posiadały wymagane karty charakterystyk. W pracowniach chemicznych znajdowały się również aktualne spisy przechowywanych substancji chemicznych. Zmniejszyła się ilość posiadanych przez szkoły substancji chemicznych, na rzecz wykorzystywania podczas zajęć form wizualnych (programy multimedialne.)

Dożywianie dzieci i młodzieży

Na terenie miasta Tychy 28 szkół prowadzi dożywianie w formie posiłków jedno lub dwudaniowych, z których korzystało 5964 uczniów.

Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu dzieci

W 2024 r. dokonano oceny dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów. Pomiarów przeprowadzono w 6 szkołach podstawowych. Pomiarami objęto 32 klasy szkół

podstawowych, w której zmierzono 548 uczniów – z czego 242 uczniów siedziało w niedostosowanych do swojego wzrostu meblach szkolnych.

Higieniczna ocena tygodniowych rozkładów zajęć

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku.

W 2024 r. dokonano higienicznej oceny rozkładów zajęć w 2 szkołach podstawowych, gdzie analizie poddano 40 oddziałów, nieprawidłowości stwierdzono w 12 oddziałach.

Analizując rozkłady zajęć lekcyjnych oceniano czy:

- zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica między kolejnymi dniami nie jest większa niż jedna godzina,
- różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie jest większa niż jedna godzina.

Badania w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków

W 2024 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Tychach przeprowadzili badania obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków. Badaniu zostali poddani uczniowie 1 szkoły podstawowej, w których badaniem objęto uczniów z 5 oddziałów. Zważono 78 tornistrów/plecaków, z czego 16 tornistrów/plecaków przekraczało 15% masy ciała. Analiza przeprowadzonych badań wykazała przekroczenie dopuszczalnej wagi tornistra w 3 oddziałach.

Badania miały na celu oszacowanie skali istniejącego problemu dotyczącego zbyt ciężkich tornistrów i ustalenie rzeczywistego obciążenia uczniów szkół podstawowych.

Wszystkie placówki, w których przeprowadzono ważenie tornistrów/plecaków otrzymały pisemną analizę wyników z zaleceniami dla rodziców i nauczycieli.

Warunki do utrzymania higieny osobistej

W większości skontrolowanych szkół zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej, zapewniono dostęp do bieżącej ciepłej wody, mydła w dozownikach, suszarek do rąk bądź ręczników jednorazowych, papieru toaletowego w kabinach ustępowych lub w ich obrębie.

Ponadto w 6 skontrolowanych placówkach stwierdzono brak zachowania standardów dostępności do urządzeń sanitarnych.

Profilaktyczna opieka zdrowotna w szkołach

Podczas kontroli w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej zwracano szczególną uwagę na to, czy gabinet spełniał wymogi dotyczące: wymaganej powierzchni, zapewnienia dostępu do ciepłej wody oraz mydła w płynie, ręczników jednorazowego użytku, zabezpieczenia przed zawilgoceniem ścian przy umywalkach, stosowanych materiałów wykończeniowych ścian i podłóg pomieszczeń (umożliwiających mycie i dezynfekcję powierzchni). W trakcie sprawowanego nadzoru bieżącego nad gabinetami opieki zdrowotnej stwierdzono, iż wszystkie gabinety funkcjonowały zgodnie z wymogami technicznymi. Gabinety utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym i wyposażone w niezbędny sprzęt medyczny. Nie stwierdzono niewłaściwego stanu sanitarnego w żadnym z kontrolowanych gabinetów.

Zabezpieczenie piaskownic przed dostępem zwierząt

W 2024 r. prowadzono nadzór nad przygotowaniem terenów zewnętrznych placówek przedszkolnych. Przy ocenie brano pod uwagę liczbę i rodzaj urządzeń, rodzaj zabezpieczenia piaskownic, dostępność regulaminu korzystania z placów zabaw.

Z uwagi na bezpieczeństwo i higienę korzystania z przedszkolnych i szkolnych placów zabaw, boisk i terenów rekreacyjnych przez dzieci i młodzież konieczne jest zabezpieczenie terenu (np. piaskownicy) przed dostępem zwierząt, w szczególności przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi. W toku kontroli sanitarnych w tym zakresie stwierdzono, że w większości placówek piaskownice są zabezpieczone prawidłowo.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2024 r. zimowy i letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowany był w miejscu zamieszkania. Jego celem było zapewnienie opieki i rekreacji dzieciom pozostającym w mieście.

Przeprowadzono 39 kontroli stanu sanitarnego placówek organizujących wypoczynek.

Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano m. in. na:

- stan sanitarno-techniczny budynków i pomieszczeń;
- liczbę i stan techniczny urządzeń sanitarnych oraz zapewnienie środków do utrzymania higieny osobistej;
- stan sanitarny pomieszczeń przeznaczonych do użytkowania przez uczestników wypoczynku.

W trakcie wypoczynku przekazywano organizatorom pakiety edukacyjne w celu rozpowszechnienia wśród uczestników wypoczynku. Wypoczynek odbywał się we właściwych warunkach, gwarantujących higieniczny

i bezpieczny pobyt dzieci i młodzieży, nie odnotowano rażących uchybień sanitarnych oraz przypadków chorób zakaźnych i zatruc pokarmowych.

Podsumowanie:

Prowadzony nadzór w 2024 r. pozwala stwierdzić, iż stan techniczny obiektów utrzymuje się na podobnym poziomie jak w latach ubiegłych. Niepokojącym zjawiskiem pozostają niewątpliwie problemy o charakterze higienicznym, związane ze stwierdzonymi przypadkami wszawicy. W związku z nagminnie pojawiającym się problemem występowania wszawicy wśród dzieci, dyrektorom placówek oświatowych przekazywano materiały edukacyjne w formie ulotek. Działania podejmowane przez dyrektorów placówek we współpracy z rodzicami i pielęgniarkami nie są całkowicie skuteczne, ze względu na powtarzające się zakażenia.

7. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zadania wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i mają charakter prewencyjny, zmierzający do zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego w projektowanych i realizowanych obiektach, a także ochrony zdrowia ludzi przebywających w sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć.

Podstawę działalności inwestycyjnej stanowi planowanie przestrzenne, które ma za zadanie realizować zasadę ładu przestrzennego, zrównoważonego rozwoju oraz wprowadzać rozwiązania mające na celu ochronę środowiska, w tym zdrowie ludzi. W 2024r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zaopiniował 7 projektów planów zagospodarowania przestrzennego oraz 1 projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Tychy. Dla kolejnych 6 projektów planów oraz projektu planu ogólnego uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. W przypadku zmiany 5 planów uznano za zasadne odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wystąpiono również o uzgodnienie 2 planów, dla których odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny. Dodatkowo dla terenów, które nie są objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydano 112 postanowień dotyczących projektów decyzji o warunkach zabudowy dla planowanych inwestycji.

Przekazane do zaopiniowania projekty planów wskazywały zagospodarowanie zgodne ze stanem istniejącym, wskazywały możliwość realizacji nowej zabudowy głównie pod zabudowę wielofunkcyjną, mieszkaniową i usługową oraz zakładały ochronę wybranych terenów przed wprowadzeniem zabudowy. Celem sporządzanych planów było uporządkowanie istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej, racjonalne zagospodarowanie terenów z uwzględnieniem stanu istniejącego, zgodnie z kierunkami polityki przestrzennej przyjętej dla danego obszaru w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Tychy poprzez ustalenie stosownych przeznaczeń terenów oraz zasad zabudowy, zagospodarowania oraz kształtowania i ochrony ładu przestrzennego.

Wprowadzano tereny zabudowy mieszkaniowej na terenach do tej pory niezabudowanych lub terenach usługowych, a na terenach rolniczych wprowadzano możliwość realizacji zabudowy zagrodowej. Na obszarach już zabudowanych i zurbanizowanych, dla zachowania terenów zieleni urządzonej, wprowadzano strefy z nakazem zachowania zieleni, a tam gdzie było to możliwe wprowadzono również jako przeznaczenie tereny zieleni urządzonej, jako przeciwdziałanie procesom urbanizacyjnym. Wprowadzono również przeznaczenia umożliwiające dalszy rozwój oczyszczalni ścieków, lokalizację obiektów związanych z produkcją energii (fotowoltaika, biogazownie, elektrownie różnego typu) oraz zabudowy z zakresu produkcji nawozów.

W każdym projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego proponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Zmiana Studium uwarunkowań dotyczyła wprowadzenia na niewielkim obszarze zapisów umożliwiających poszerzenie terenu Oczyszczalni ścieków Tychy-Urbanowice oraz rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii. Pozostałe ustalenia Studium w części tekstowej i graficznej nie uległy zmianie. Przestrzeganie przyjętych w zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zasad służących zachowaniu właściwego stanu jakości i zasobów środowiska, przy równoległym zachodzącym procesie rozbudowy pozwoli na spełnienie przesłanek zrównoważonego rozwoju.

Odrębną kwestię w działaniach zmierzających do poprawy stanu sanitarno-higienicznego stanowi opiniowanie i określanie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W 2024 r. Prezydent Miasta prowadząc postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko zasięgał opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach co do

obowiązku przeprowadzenia takiej oceny dla 7 przedsięwzięć. Po przeanalizowaniu rodzaju i charakterystyki przedsięwzięcia, jego usytuowania oraz rodzaju i skali możliwego oddziaływania w żadnym przypadku nie stwierdzono konieczności przeprowadzenia takiego postępowania.

Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ administracji zwrócił się o zaopiniowanie warunków realizacji dla 4 przedsięwzięć, które dotyczyły linii obróbki metali oraz przetwarzania odpadów.

Przy uzgadnianiu zwracano uwagę na konieczność zapewnienia ludziom, przebywającym w sąsiedztwie inwestycji, odpowiednich warunków życia poprzez m.in.: zabezpieczenie przed występującą uciążliwością hałasu, zabezpieczenie przed wpływem zanieczyszczenia powietrza oraz wód powierzchniowych i podziemnych, jak i właściwą gospodarką odpadami na etapie ich realizacji, eksploatacji oraz likwidacji.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa również prawidłowe zaprojektowanie obiektu budowlanego, a także jego wykonanie. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych sprawdzano czy dla planowanego zakresu i programu funkcjonowania obiektu zostaną spełnione wymagania określone w przepisach szczegółowych oraz wszystkich mających zastosowanie przepisach i normach wynikających z Prawa budowlanego.

W roku ubiegłym uzgodniono 17 projektów architektoniczno-budowlanych, w tym m.in. dokumentację projektową lokali gastronomicznych, sal lekcyjnych, gabinetów lekarskich, gabinetu stomatologicznego, hali warsztatowej. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych oceniano rozwiązania proponowane przez projektantów w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscach pobytu ludzi poprzez zastosowanie m.in. prawidłowej funkcji oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, właściwego oświetlenia oraz prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach.

W roku 2024 pracownicy pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego dokonali ogółem 60 odbiorów obiektów zgłoszonych przez inwestorów w myśl art. 56 ustawy Prawo budowlane lub ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wśród odbieranych obiektów były sklepy spożywcze, lokale gastronomiczne, palarnia kawy, gabinety lekarskie i stomatologiczne, dodatkowe sale przedszkola, pomieszczenia dydaktyczne, poradnia pedagogiczno-psychologiczna, zaplecze boiska, sale gimnastyczne, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, Wodny Plac Zabaw, budynek Teatru Małego po modernizacji, Młodzieżowy Dom Kultury, zaplecze administracyjno-weterynaryjne Miejskiego Schroniska dla zwierząt, budynek obsługi Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych oraz obiekty handlowo-usługowe i produkcyjno-magazynowe.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowy obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarno-higienicznego tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza, właściwego oświetlenia, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

Stwierdzić należy, że część obiektów, których zakończenie realizacji zostało zgłoszone nie spełniało wszystkich wymagań z zakresu wymagań sanitarno-higienicznych. Często obiekty nie były przygotowane do odbioru z uwagi na trwające w nich prace budowlano-wykończeniowe.

Niejednokrotnie wydanie pozytywnej opinii możliwe było dopiero po wyeliminowaniu przez inwestorów nieprawidłowości i uchybień stwierdzanych w trakcie oględzin obiektów.

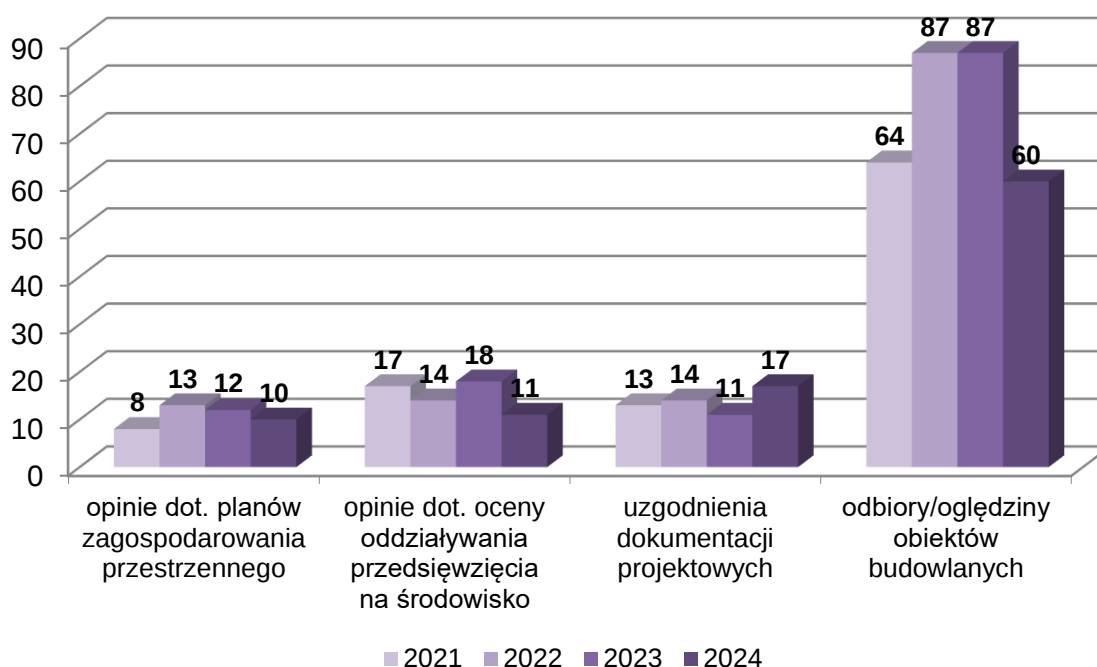
Prowadzone były również działania informacyjno-edukacyjne dotyczące prawidłowego utrzymania systemów wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej i klimatyzacji, instalacji wodociągowej oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w obiektach budowlanych.

Po dokonaniu odbioru nadzór nad obiektem przejmuje właściwa sekcja nadzoru bieżącego.

Zestawienie liczbowe działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w roku 2024:

Opinie dot. planów zagospodarowania przestrzennego	10
Opinie dot. oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko	11
Uzgodnienia dokumentacji projektowych	17
odbiory/oględziny obiektów budowlanych	60

Działalność pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2021 - 2024

Podsumowanie:

Rola zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek jest bardzo ważna. Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć. Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesach planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi znajdujących się w ich sąsiedztwie.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa także prawidłowe zaprojektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, w tym zakresie, obejmowały uzgadnianie dokumentacji projektowych obiektów budowlanych oraz odbiory obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług.

8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA

W 2024 r. tematem dominującym w działalności Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej edukacja w zakresie szczepień ochronnych z uwagi na narastający problem zmniejszającej się wyszczepialności i ryzyko utraty odporności zbiorowiskowej. Drugim priorytetem działalności było wdrażanie i koordynacja programów profilaktycznych adresowanych do placówek oświatowo-wychowawczych. Dużą rolę w promocji zdrowego stylu życia i profilaktyki chorób odegrały media społecznościowe, w których na bieżąco zamieszczane były aktualne informacje i materiały dotyczące promocji zdrowia oraz zdrowego stylu życia.

Zaplanowane działania wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Narodowego Programu Zdrowia, Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS opracowanego na lata 2022-2026 oraz wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego.

W 2024 r. do przedszkoli kierowano ofertę następujących programów:

- „Czyste powietrze wokół nas”- program antytytoniowej edukacji zdrowotnej,
- „Klub Zdrowego Przedszkolaka”- promowanie zdrowego stylu życia,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne”- zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych.

Szkołom podstawowym przedstawiono ofertę programów edukacyjnych:

- „Smak życia czyli debata o dopalaczach”- dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat nowych substancji psychoaktywnych i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami,
- Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”- edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki,
- „Bieg po zdrowie”- program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowany do uczniów IV klas,
- Wojewódzki projekt „Zdrowie i emocje- skrzynka z narzędziami”- skierowany do uczniów klas VI, celem projektu jest profilaktyka uzależnień, rozwijanie prozdrowotnych postaw i zachowań oraz umiejętności regulacji emocji.

Programy prozdrowotne koordynowane w szkołach ponadpodstawowych:

- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS- ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS,
- „Podstępne WZW”- upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C,
- „ARS, czyli jak dbać o miłość?”- ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie,
- „Znamie! Znam je?”- upowszechnienie wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań,
- „Wybierz Życie-Pierwszy Krok”- poprawa świadomości uczniów w zakresie profilaktyki wirusa HPV i raka szyjki macicy.

Realizacja programów polegała na przeprowadzeniu działań edukacyjnych przez szkolnych koordynatorów, zgodnie ze scenariuszami zajęć lub głównymi wytycznymi danego programu. Realizatorzy mieli możliwość modyfikowania treści w zależności od potrzeb i możliwości danej grupy.

Oprócz działań programowych podejmowane były następujące działania nieprogramowe:

- „Nowe narkotyki-Nowe zagrożenia”,
- „Łap słońce z głową”,
- „Bezpieczne grzybobranie”,
- „Bezpieczne Ferie 2024”,
- „Bezpieczne Wakacje 2024”,
- „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”,
- „Warto wiedzieć o HIV i AIDS”,
- „#Wybierz zdrowie”,
- „Wirusoochrona”,
- profilaktyka wad postawy „Lekki tornister”,
- profilaktyka grypy,
- profilaktyka wszawicy,
- promowanie powszechnego szczepienia przeciwko HPV,
- „Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach”/„Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”,
- profilaktyka szkodliwości palenia tytoniu, w tym „Światowy Dzień bez Tytoniu”, „Światowy Dzień Rzucania Palenia”,
- „Światowy Dzień Zdrowia” obchodzony był pod hasłem: „*Moje zdrowie, moje prawo*” (ang. *My health, my right*),
- kampania „#UnitedInProtection”,
- kampania „Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach”,
- kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”,
- kampania EFSA „PlantHealt4Life”,
- kampania EFSA „#Safe2EatEu”,
- interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej- profilaktyka chorób i promocja szczepień ochronnych.

Realizacja zadań oświatowo-zdrowotnych skupiała się w dużej mierze na podejmowaniu działań w terenie: organizacji stoisk profilaktyczno-edukacyjnych podczas wydarzeń miejskich i powiatowych, pogadanek, warsztatów dla dzieci i młodzieży, ćwiczeń profilaktycznych z użyciem alko i narkogogli oraz pomiarów tlenu węgla w wydychanym powietrzu u osób palących.

W dniu 18 marca przeprowadzono zajęcia edukacyjne w Przedszkolu nr 19 w Tychach. Celem akcji było usystematyzowanie wiedzy w obszarze bezpiecznych zachowań podczas spacerów na świeżym powietrzu oraz przestrzegania podstawowych zasad higieny. Dzieci chętnie rozmawiały o zdrowym żywieniu i aktywności fizycznej. Na zakończenie przedszkolaki otrzymały pamiątkowe odbłaski.

W dniu 9 kwietnia Sekcja Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej, na zaproszenie Zespołu Szkół im. Orłów Lwowskich w Tychach, wzięła udział w III edycji Eskulapiady Miejskiej zorganizowanej z okazji Światowego Dnia Zdrowia. Tegoroczne hasło brzmiało: „Moje zdrowie, moje prawo”. Honorowy patronat nad wydarzeniem objął m.in. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach. W ramach inicjatywy młodzież wzięła udział w rywalizacjach drużynowych. Konkurs dedykowany był uczniom 7-8 klas szkoły podstawowej.

W ramach przedsięwzięcia PSSE w Tychach zorganizowała stoisko profilaktyczne, na którym dostępne były materiały edukacyjne dotyczące szeroko rozumianego zdrowia i jego ochrony. Ponadto dużym zainteresowaniem cieszyły się alko i narkogogle, dzięki którym młodzież mogła przetestować, jak ogromne zagrożenie niesie ze sobą używanie substancji psychoaktywnych. Uczniowie chętnie brali udział u ćwiczeniach i podejmowali w tym temacie dyskusję.

W kwietniu odbyło się spotkanie w ramach Klubu Pacjenta dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Tychach. Organizatorem wydarzenia była Fundacja „Z sercem do Pacjenta” przy współpracy z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Tychach oraz Grupy American Heart of Poland. Podczas akcji przedstawicielki Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej wygłosiły wykład dot. kampanii edukacyjnej „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”. Nie zabrakło również okazji do indywidualnych rozmów na stoisku PSSE w Tychach. Seniorzy mogli zapoznać się z materiałami dotyczącymi m.in. ochrony przed kleszczami, higieny rąk, szczepień, bezpiecznego grzybobrania, promieniowania słonecznego, czy wpływu substancji psychoaktywnych na organizm.

W Technikum TEB Edukacja w Tychach prowadzono działania edukacyjne dotyczące profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych, w tym uzależnienia od nikotyny. Omawiano mechanizm uzależnienia oraz czynniki chroniące przed wchodzeniem w zachowania ryzykowne. Poruszono tematykę szkodliwości używania tradycyjnych papierosów i e-papierosów. Chętni uczniowie mogli zbadać poziom tlenku węgla w wydychanym powietrzu za pomocą smokerlyzera.

Podjęmowano wiele działań w ramach akcji „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” m. in. w związku z niepokojącą sytuacją epidemiologiczną w Czechach dot. rosnącej liczby zachorowań na krztusiec.

PPIS w Tychach wystosował pismo informacyjne do wszystkich podmiotów leczniczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz szkół. Z powodu rosnącej liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach rozpoczął akcję informacyjno-edukacyjną dla rodziców. Został opracowany i wydany plakat pt. „Ostatni brakujący element”, który dystrybuowano do placówek przedszkolnych, żłobków oraz podmiotów leczniczych.

Tematykę szczepień szeroko promowano w mediach społecznościowych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach poprzez promowanie kampanii „#UnitedInProtection”, bezpłatnych szczepień przeciwko HPV oraz bezpieczeństwa preparatów szczepionkowych.

W ramach akcji „Bezpieczne Wakacje’2024” prowadzono warsztaty z dwoma turnusami dzieci w Szkole Podstawowej nr 35 z Oddziałami Integracyjnymi im. Matki Teresy z Kalkuty w Tychach. Uczestnicy półkolonii wysłuchali pogadanek nt. bezpiecznych wakacji w tym ochrony przed kleszczami, zabezpieczenia przed promieniowaniem słonecznym oraz dbania o higienę osobistą. Uczestnikom pokazano, jak powinien wyglądać prawidłowy strój, który chroni przed ukłuciem przez kleszcza oraz eksponaty kleszczy. Wszyscy uczestnicy wydarzenia otrzymali książeczki wydane przez ŚPWIS w Katowicach.

W dniu 23 sierpnia 2024r. pracownicy PSSE w Tychach przeprowadzili w Klubie Wilkowyje Miejskiego Centrum Kultury grę terenową „Ścieżka zdrowia”. W ramach zajęć przeprowadzono również pogadankę nt. zagrożeń ze strony kleszczy. Dzieci bardzo chętnie uczestniczyły w zajęciach, aktywnie wykonywały poszczególne zadania.

Podobne działania przeprowadzono 27 sierpnia wśród uczestników półkolonii organizowanych przez Fundację „Więcej żagli” w Tychach.

Dnia 10 września Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tychach wzięła udział w I Tyskim Eko-Pikniku. Impreza cieszyła się dużym zainteresowaniem zarówno wśród szkół, jak i przedszkoli. Z dziećmi rozmawiano na temat zasad rozsądnego pakowania plecaka. Dystrybuowano tematyczne zakładki i naklejki.

Promowano również akcję „Bezpieczne grzybobranie”. Uczestnicy wzięli udział w grze „Zgadnij jaki to grzyb”.

W październiku w Gemini Park Tychy odbył się „Dzień Zdrowia”. Przedsięwzięcie zostało zorganizowane przez Urząd Miasta w Tychach. Pracownicy PSSE przygotowali stoisko edukacyjne, na którym m.in. propagowali zdrowy styl życia oraz zwracali szczególną uwagę na profilaktykę chorób nowotworowych, z uwzględnieniem raka szyjki macicy i nowotworów piersi. Eksponowano materiały edukacyjne dotyczące szczepień ochronnych oraz promowano powszechny program szczepień przeciw HPV.

Ponadto mieszkańcy mieli okazję wziąć udział w wykładach, skorzystać z bezpłatnych porad i badań, m.in. pomiaru glukozy, ciśnienia, analizy masy ciała, komputerowego badania stóp, słuchu, porad położniczo-pielęgniarskich, konsultacji w zakresie uzależnień, zdrowia psychicznego, fizjoterapii, medycyny podróży czy dietytyki.

W związku ze „Światowym Dniem Mycia Rąk”, który przypadał 15 października, przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla przedszkolaków z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 3 w Tychach. Podczas zajęć poruszano tematy związane z higieną rąk, otoczenia oraz zdrowym i ekologicznym stylem życia. Przedszkolaki były bardzo aktywne, chętnie odpowiadały na pytania. Z dziećmi przećwiczoano prawidłową technikę mycia rąk.

W Zespole Szkół Nr 5 w Tychach odbyły się warsztaty edukacyjne prowadzone przez pracowników Sekcji Promocji Zdrowia PSSE w Tychach oraz przedstawiciela Komendy Miejskiej Policji w Tychach. Podczas zajęć uczniowie klas II wysłuchali pogadanki nt. szkodliwości substancji psychoaktywnych, mechanizmu uzależnienia, wpływu uzależnienia na relacje i zachowania. Przedstawiciel Policji tłumaczył młodzieży prawne skutki posiadania nielegalnych substancji, podawał przykłady nieracjonalnych zachowań po zażyciu środków

psychoaktywnych. Młodzież mogła skorzystać z ćwiczeń profilaktycznych z użyciem alko i narkogogli.

W ramach wojewódzkiej akcji „Wybierz zdrowie” zorganizowano działania edukacyjne z uczniami w Szkole Podstawowej nr 40 z Oddziałami Integracyjnymi im. J. Ziętka w Tychach. Celem spotkania było przypomnienie uczniom zasad prawidłowego pakowania oraz noszenia plecaka. Zwrócono również uwagę na systematyczne przeglądanie zawartości tornistra, dbanie o jego schludność i wygląd. Podkreślano rolę ćwiczeń śródlekcyjnych, aktywności fizycznej oraz zachowania prawidłowej postawy ciała.

Podczas wspólnej zabawy na „ścieżce zdrowia” podsumowano wiedzę, poprzez pytania zawarte w grze.

Tematykę dotyczącą chorób zakaźnych, samopoczucia w chorobie oraz leczenia antybiotykami pracownicy poruszyli w Niepublicznym Przedszkolu Akademia Przedszkolaka. Z dziećmi rozmawiano na temat odporności, dbania o zdrowe odżywianie, aktywność fizyczną, sen, unikanie bodźcowania grami komputerowymi, czy telefonami.

W listopadzie we współpracy z Komendą Miejską Policji w Tychach zorganizowano warsztaty dotyczące profilaktyki uzależnień, w tym rozwijania prozdrowotnych postaw oraz zachowań asertywnych. Wśród uczniów Technikum nr 2 w Tychach przeprowadzono pogadanki podparte prezentacją multimedialną dot. zagrożeń wynikających z przyjmowania środków psychoaktywnych oraz zwrócono uwagę na odpowiedzialność karną. Podczas działań młodzież mogła wykonać ćwiczenia profilaktyczne w narko i alkoholach, które miały uzmysłwić, jak środki odurzające wpływają na nasze zmysły.

W ramach spotkań Klubu Pacjenta na Uniwersytecie Trzeciego Wieku uczestnicy mogli oprócz interesujących wykładów i badań profilaktycznych skorzystać z porad oferowanych przez pracowników PSSE w Tychach. Zwłaszcza w okresie trwającego sezonu infekcyjnego, szczególnie poruszany był temat wzmacniania odporności, aktywnego stylu życia oraz odpowiedzialnego leczenia antybiotykami.

W ramach obchodów „Światowego Dnia AIDS” oraz akcji pt. „Warto wiedzieć o HIV i AIDS” w 32 szkołach ponadpodstawowych z terenu nadzorowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, koordynatorzy szkolni przeprowadzili 185 godzin lekcyjnych, w wyniku których edukacją objęto 3738 uczniów. W szkołach odbywały się konkursy, pogadanki, tworzone tematyczne plakaty i gazetki.

W ramach wdrożenia programów profilaktycznych w minionym roku zorganizowano dwa szkolenia dla koordynatorów placówek edukacyjno- wychowawczych. Pierwsze poruszało tematykę programów skierowanych do przedszkoli: „Klubu Zdrowego Przedszkolaka”, „Skąd się biorą produkty ekologiczne” i „Czyste powietrze wokół nas”, drugie skierowane było do nauczycieli szkół podstawowych i dotyczyło Ogólnopolskiego Programu „Trzymaj Formę!”. Podczas szkoleń poruszano założenia, metodykę, dobre praktyki i pomysły na realizację przedsięwzięć. Dodatkowo w ramach szkolenia „Trzymaj Formę!” zorganizowano wykład poświęcony znakowaniu żywności i suplementom diety poprowadzony przez przedstawiciela Sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia PSSE w Tychach.

W 2024 roku prowadzono wiele inicjatyw mających na celu zapobieganie chorobom zakaźnym poprzez promocję szczepień ochronnych. Między innymi realizowano wojewódzką kampanię informacyjno-edukacyjną ph. „Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach”. Kampania miała na celu przekazywanie rzetelnej wiedzy na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, która pomoże przyszłym rodzicom w racjonalnym podejmowaniu decyzji. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach zainicjował na swoim terenie akcję plakatową ph. „Ostatni brakujący element” skierowaną do rodziców dzieci. Wydany plakat został rozdysponowany do żłobków, przedszkoli i podmiotów leczniczych. Mając na uwadze troskę o zdrowie młodzieży, kontynuowano działania programowe i nieprogramowe dotyczące profilaktyki uzależnień. Wiele inicjatyw podejmowano w ramach akcji „Nowe narkotyki-Nowe zagrożenia”. W związku z zawiązaną koalicją lokalną z funkcjonariuszami Policji prowadzono warsztaty w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Spotkania edukacyjne cieszyły się dużym zainteresowaniem. Istnieje potrzeba kontynuowania tego typu działań w kolejnych latach, by uchronić młodych ludzi przed eksperymentowaniem i złapaniem w sidła nałogu.